

ВІСНИК

VISNICK

THE HERALD

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ МІСЯЧНИК

РІК XXXI, Ч. 2 (334)
YEAR XXXI, № 2 (334)

ЛЮТИЙ 1977
FEBRUARY 1977

ЦІНА 0.80 ЦЕНТІВ
PRICE \$ 0.80

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОВОРОННІ ЧОТИРЬОХ СВОБОД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Відзначення 60-річчя священства блаж. Кир Йосифа	1
К. Озерський — Проти політики детанту	3
Ю. П. — В обороні в'язнів	4
В. Гут Кульчицький — Вільна думка чи тільки відгомін	6
Засідання Екзекутиви ВАКЛ у ЗСА	7
В. Давиденко — Ідолище Погане	9
Поезії з України	10
З. Скрижаль — Чи поблажливість на часі?	11
В. Гаврилюк — Пам'яті мистця В. Ласовського (поезія)	13
З советської преси	16
Мих. Кушнір — Проблеми живої традиції (закінчення)	17
Д-р Ол. Соколишин — Книгар Мирон Сурмач Старший	22
Ліпше пізно як ніколи, або ж бувайте здорові, товариши у Брежнєв	24
Спадщина гетьмана Полуботка	26
A. Шопенгауер — Афоризми життєвої мудrosti	27
Як тренують атлетів у Східній Німеччині	28
Бібліографічні записи — д-р Ол. Соколишин	29
Ізраїль на межі економічної катастрофи	30
Небесні феномени	31
Панько Незабудько — Політична пошест (фейлетон)	31
Хроніка	32

СВОБОДА НАРОДАМ! — СВОБОДА ЛЮДИНІ!

ВІСНИК

ВІДЗНАЧЕННЯ 60-РІЧЧЯ СВЯЩЕНСТВА БЛАЖ. КИР ЙОСИФА

У день празника св. Клиmentа Папи, 8-го грудня в соборі св. Софії в Римі відслужена Архиєрейська Св. Літургія, з участю присутніх Владик, мітратів, архимандритів, крилошан і священиків. Церкву заповнили члени Монастих Чинів, питомці духовних семінарій, миряни з Італії та з Англії, Німеччини й Америки. Співав хор учнів Малії Семінарії. Проповідь виголосив Блаженніший Кир Йосиф, підкреслюючи єдність у вірі нашої Церкви із Вселенською аж до татарських наїздів.

Після Архиєрейської св. Літургії відбулась гостина в приміщеннях Університету. Присутні висловлювали свої побажання і признання з нагоди цього ювілею.

Владики заініціювали почин відзначувати цей ювілей у 1977 році від 28 серпня до 4-го вересня, бо якраз у день празника Успення Пресвятої Богородиці в 1917 р. Слуга Божий Митрополит Андрей Шептицький рукоположив Достойного Ювілята.

НАРАДИ ВЛАДИК

9, 10 і 11 грудня відбувалися наради Владик, під проводом Блаженнішого Кир Йосифа. Предметом наради були різні проблеми нашої Церкви, з яких деякі вимагають апробації Святішого Отця Папи Павла VI.

В ході нарад узгіднено звернутися ще раз до Святішого Отця з проханням визнати Патріярхат Помісної Української Католицької Церкви; дати дозвіл на вживання титулу „патріярх” в Літургії; не забороняти українським Владикам відбувати Синоди; дозволити відновити хіротонію жонатих кандидатів до священства; проголосити звернення до наших переслідуваних братів в Україні.

Крім цього обмірковано проблему латинізаційних і асиміляційних впливів в країнах нашого поселення: матеріальне забезпечення і проблеми Українського Католицького Універси-

тету і його філій та справу Патріяршого Фонду. Присвячено належну увагу розглядові важкого положення нашої Церкви в Україні та іншим справам. Вирішення в інших питаннях відкладено на пізніший час, коли постане можливість відбути Синод.

Вирішено відбути в Римі в останніх днях серпня 1977 року конгрес педагогів, щоб розглянути проблему й шукати відповідних розв'язок релігійного і національного виховання молоді.

ПРАЗНИЧНИЙ ОБІД

В неділю 12 грудня Блаженніший Кир Йосиф гостив в приміщеннях УКУніверситету Достойників Католицької Церкви, сімох Кардиналів, Архиєпископів, Єпископів, ватиканських амбасадорів, українських Владик та запрощених гостей.

Блаженніший Кир Йосиф заявив у коротко-му слові, що вважає своє прибуття до Риму великою ласкою від Бога не так для його особи, як для українського народу і його Помісної Церкви, яка сьогодні є Церквою Ісповідників і Мучеників. Своє визволення, по довгих роках перебування в ув'язненні і концтаборах, Блаженніший Кир Йосиф завдячує заходам Святішого Отця Папи Івана ХІІІ і покійного Президента Кеннеді.

Зупиняючись на постаті св. Клиmentа Папи, який у ранній добі християнства проповідував на засланні, на пограниччі Чорного моря і України і свою наукою та мучеництвом об'єднав Митрополію Київсько-Галицьку й усієї Руси з Римом, Блаженніший Кир Йосиф нагадав, що незабаром український народ святкуватиме 1 000-ліття охрищення України.

Вказуючи на проблеми УКЦеркви Блаженніший Кир Йосиф наголосив, що порятунок Київсько-Галицької Митрополії в Україні і дочірніх Церков у різних країнах є у Патріярхаті,

із патріархально-синодальним устроєм, у повній помісності.

У світі існує багато скомплікованим проблем, серед українського народу дві: перша — це національно-політична проблема, і друга — визнання Патріархату Української Католицької Церкви і пошанування усіх законів Східних Церков у світлі універсальності Христової Церкви.

АВДІЄНЦІЯ У СВЯТИШОГО ОТЦЯ

Після закінчення нарад усі Владики, під проводом Блаженнішого Кир Йосифа, були прийняті Святішим Отцем Папою Павлом VI на авдієнції у Ватикані. Метою авдієнції було з'ясувати проблему нашої Церкви та передати Святішому Отцеві прохання Владик в справі визнання Патріархату Помісної УКЦеркви.

Звертаючись від імені Владик УКЦеркви до Святішого Отця, Блаженніший Кир Йосиф зупинився на постановах Ватиканського Собору, що закликають зберігати християнські традиції та дорогоцінну спадщину, а там, де вони призабулись чи затратилися, — відновити їх. Це, зокрема, відноситься до українського християнства.

Вказуючи на історію і єдність Київської Митрополії з Римським Апостольським Престолом, Блаженніший Кир Йосиф підкреслив, що ця Митрополія є Помісною Церквою і цю помісність гарантували також акти Фльорентійського Собору. Права нашої Церкви, як Помісної Церкви у Вселенській Церкві, гарантував нам і Берестейський Собор.

У своєму зверненні до Святішого Отця наші Владики наголосили, зокрема, що в останньому часі, в наслідок нереспектування постанов Ватиканського Собору, постали сумніви щодо справедливості і любові, сторожем яких була і зобов'язана бути Христова Церква. Владики з болем ствердили, що на території Київсько-Галицької Митрополії засуджено нашу Церкву на смерть, а в різних країнах поселення українських вірних їхню віру підважується і традицію та спадщину присуджується на повільній заник. Бажаючи рятувати нашу Церкву у цих страшних часах переслідувань в Україні, обороняючи наше стадо і нашу Церкву у вільному світі, ствердили Владики: Прохасмо Вас,

Ваша Святосте, дозволити нам користуватися устроєвими правами, гарантованими Вашими Попередниками згідно з канонами Східної Церкви і згідно з Синодами Владик Української Католицької Церкви.

У відповідь на це звернення, як подає Католицька Пресова Служба з Ватикану, Святіший Отець відповів, подібно як у минулому, що під цю пору не може визнати Патріархату Української Католицької Церкви. Папа прохав наших Владик підтримати таке його рішення, бо норми для встановлення патріархатів та „обставини, незалежні від Апостольської Столиці”, перешкодили Йому схвалити вимаганий Патріархат.

„Незалежні обставини” — Католицька Пресова Служба інтерпретує як політичну ситуацію в Україні.

Святіший Отець сказав, що в сучасній важкій ситуації Апостольська Столиця не бачить можливості дозволити вживати патріарший титул у нашій Церкві. Це рішення Святіший Отець прийняв в „найбільшому інтересі Української Католицької Церкви” і закликав Владик та вірних УКЦеркви визнавати закон, що тепер є дійсний.

Під час авдієнції Святіший Отець передав Блаженнішому Кир Йосифові цінні музейні експонати і манускрипти для Українського музею в Римі, а всім присутнім Владикам пропамятні медальйсни.

(За „Америкою”)

ЩЕ ПРО ЗАВОРУШЕННЯ В НОВОЧЕРКАСЬКУ

Недавно з'явилася книжка „Спомини російського вояка”, що її автором є Владімір Рибаков. Автор походить із мішаної польсько-російської родини. Свою військову трирічну службу він провів на Сибіру.

У своїх споминах автор займається переважно питанням, пов'язаним з життям та політичним вишколом московського вояка. Згідно з автором, цей вояк погано харчований і бідно вивінуваний. Він також малоплачений. Але, взявши під увагу сильну політичну індоктринацію, яку проходить постійно кожний вояк, його боездатність досить висока. Політична індоктринація охоплює, зокрема, елемент майже необхідного збройного зудару СССР із Заходом, і на таку необхідність політруки постійно підготовляють ідеологічно й політично совєтського вояка.

Але, як у загальному національно-суспільному

Б. Озерський

ПРОТИ ПОЛІТИКИ ДЕТАНТУ

Політика детанту, як односторонній акт Заходу, змагає до послаблення національно визвольних революційних процесів у націях, поневолених в ССР і в сателітних країнах. У її висліді Москва скріпила терор на національному, культурному, релігійно-церковному та соціально-економічному відтинках. У її висліді посилилося втручання Москви у внутрішні справи кожної країни Заходу і зневалізовано інтерес Заходу до визвольної боротьби поневолених в російській комуністичній імперії народів. Москва продовжує ідеологічну війну на Заході проти Заходу, в Африці, Азії, Америці, підтримує і розпалює так звані національно-визвольні і громадянські війни (В'єтнам, Камбоджа, Ляос) чи клясові заворушення (Італія, Португалія, Іспанія), підбурює в країнах (Близький Схід). Її мета: заволодіти ще вільною частиною Європи, заваливши НАТО і прогнавши з Європи ЗСА, як теж опанувати Близь-

кий Схід і закріпитися своїми військовими базами в Африці з перспективою завоювання цілого світу.

Політика детанту доведе Захід до катастрофи, коли здемобілізує фронт поневолених націй, які стримують свою визвольною боротьбою наступу Москви.

Після Гельсінок — Београд

Москва добилася в Гельсінках заяви президента ЗСА і урядів держав вільної Європи про те, що вони не мають ніякого наміру змагати до зміни статус кво поневолення народів, тобто до визволення в російській імперії поневолених народів — України, Литви, Польщі, Грузії, Азербайджану, Туркестану, Естонії, Білорусі, Східної Німеччини, Латвії й інших країн. Цим визнанням ЗСА втрачають своїх найвірніших союзників. Це — обман — гельсінський заключний акт про права людини. Людина поневоленої нації в імперії — ССР доти не буде вільною, поки не буде здійснене її прав на незалежну національну народоправну державу.

Не політика детанту з тиранією, а політика визволення

В інтересі вільного світу здобути душі членів поневолених націй, чим вирішально зменшиться воєнний потенціал большевицької імперії, а це значить змінити політику детанту з тиранами на політику визволення, на політику активної підтримки національно-визвольної боротьби України, Литви, Польщі, Мадярщини, Грузії, Туркестану, Азербайджану, Північного Кавказу, Білорусі, Естонії, Латвії, Болгарії, Східної Німеччини й інших поневолених в ССР і сателітних країнах народів за їх національно-державну незалежність.

Справа обміну в'язнів

Необхідно звернутися до президента Чіле Піночета із закликом продовжувати акцію обміну в'язнів-антикомуністів за в'язнів-комуністів. Необхідно добиватися обміну сина Головного Командира УПА, Юрія Шухевича, засудженого на чергових 10 років тюрми важкого

В. Тесляр

відношенні, так і в площині ідейного виховання московська індактринація, базована на вченнях Маркса, Енгельса, Леніна і Брежнєва, чи на постановах КПСС, не дуже успішна. Тому в його спомінах багато місця присвячено різним зударам між старшинами і рядовим вояцтвом, про які небагато відомо на Заході. На особливу увагу заслуговує загадка автора про бунт одного полку, вояки якого постріляли своїх старшин, а самі подалися на північ, де пропали.

Згадуючи про заворушення в Новочеркаську, автор подає, що коли військо отримало доручення здушити заворушення силою зброї, то три офіцери воліли поповнити самогубство, замість виконати доручення. Двадцять інших старшин, які склали звіт про те, що діялося, пропали безвісти. Можна додуватися, що вони були схоплені органами КГБ і поголовно страчені або запроторені в сибірську тайгу на примусову працю.

Владимір Рибаков народився у Франції. Це допомогло йому вийхати з ССР із родиною і поселитися в Парижі, де він написав цю книжку. Він переконаний, що коли б в ССР люди мали свободу слова та інформації, то армія напевно збунтувалася б проти теперішньої влади.

Книжка підтверджує не лише факт заворушення в Новочеркаську 1972 року, але й те, що по стороні повстанців стали вояки, що були вислані для здушення заворушень.

Ю. П.

В ОБОРОНІ В'ЯЗНІВ

Ми вже писали, що президент Чіле ген. Піночет запропонував був звільнити комуністичних в'язнів своєї країни за в'язнів-патріотів і націоналістів у російській комуністичній тюрмі народів. Делегація Української Центральної Репрезентації в Аргентині, зокрема її голова Василь Косюк, відвідала президента Піночета і запропонувала йому справу звільнення В. Мороза, Юрія Шухевича й інших наших політ-

режиму після 20 років ув'язнення тільки за те, що він відмовляється зректися свого батька і його ідей, а також звільнення Євгена Пришляка, Святослава Караванського, Ірини Сеник, історика Валентина Мороза, засудженого на 14 років тюрми, і інших українських політичних в'язнів.

З цим самим апелем треба звертатися до президентів Бразилії, Аргентини, Парагваю й ін. інших антикомуністичних урядів, а також до президента ЗСА, щоб у 1977 році, що є Роком Політ'язня, розгорнув акцію пресії на уряди ССРС і інших комунізмом опанованих країн.

Застосування до ССРС резолюцій ОН 1960-1972 пр. про деколонізацію

Треба апелювати до урядів держав вільного світу, щоб вони подбали про те, щоб резолюції ОН про деколонізацію світу були стосовані не лише до британської, французької, бельгійської та інших колишніх імперій Заходу, але в першу чергу до ССРС, що є останньою імперією, яка мусить бути поділена на національні незалежні держави.

Також треба апелювати до всіх цих урядів, щоб схвалену пленумом ОН 20 грудня 107 голосами резолюцію про „підтримку національно-визвольної боротьби поневоленого народу проти колоніального панування, що її може вести за національну незалежність поневолений народ всіма засобами, які стоять йому до диєпозиції, зокрема й передусім збройною боротьбою“. Ця резолюція в однаковій мірі має стосуватися не тільки до Намубії, але й до України, Литви, Азербайджану та інших націй, поневолених в ССРС чи взагалі за залізною заслоною.

в'язнів за ціну звільнення комуністів-в'язнів у Чіле. Піночет склав на пресконференції заяву, що він готовий на виміну в'язнів. На цю саму тему мала з ним розмову мігр Слава Стецько.

Наше середовище продовжувало цю акцію. Але став цьому на перешкоді політичний нерозум і рабська психіка деяких українських політичних груп, які почали нападати на революційну ОУН, на АБН, на Українську Центральну Репрезентацію, зокрема її голову Василя Косюка, як також на міgra Славу Стецько за контакти з през. Піночетом. З'явилися напасницькі статті в мельниківському „Українському Слові“ в Парижі, цинічні напасті у лівацькому студентському журналі „Мета“ і „Студент“ у Торонто. Один з комітетів оборони в'язнів вислав протестаційні листи на різні адреси, критикуючи УНР в Аргентині. Ці безвідповідальні кола систематично засуджували з'язки з ген. Піночетом, затавровуючи обмін в'язнів, як „торгівлю“ людьми, називаючи ген. Піночета „фашистом“ і підкреслюючи вирішальність з'язків з лівацькими, прокомунистичними, троцькістськими, тітовськими чинниками, мовляв, „кола прихильників комуністичної системи єдино спроможні намовити людей у Кремлі на поступки“.

Тим часом Брежнєв почав переговори з Піночетом і — не зважаючи на те, що Піночет „диктатор“ і „фашист“, заміняв чілійського комуністичного ватажка Корваляпа за Буковського. А що зробили, наприклад, Кіссіндже, Трудо, Тіто, Мао, Маршє чи Берліндуер?

В кожному разі, засуджуючи наші спроби і противіючи їм дискримінацією ген. Піночета, якому, мабуть, доставили москалі заяву одного комітету оборони в'язнів та напасті української преси на ген. Піночета та його акцію виміни, а також відповідні протестаційні листи лівих політичних наївняків до Міжнародного Червоного Хреста проти обміну українських політичних в'язнів за комуністів в Чіле, ці політичні шкідники добилися свого. Чіле скерувало свою увагу на російських критиків режиму.

През. Піночет також обіцяв звільнити комуніста-сенатора за звільнення антикомуністично-

го лідера, ув'язненого на Кубі. Ці наші політичні шкідники воліють, щоб цей чи той наш політв'язень догоряв у російських концтаборах, щоб тільки не робити спроби допомогти нашим в'язням поміччю антикомуністичних „диктаторів”, але завжди „дозволено” з поміччю „комуністів з людським обличчям”, які „змилосердяться” і будуть „тиснути” на... Брежнєва. Наївні люди, яким не політику робити, а вчитися в школі, забрати геть руки від політики і залишити її тим, що мають національну гідність і не будуть рабами чужих доктрин.

В Чіле ще є низка політв'язнів-комуністів. Доцільно, щоб СКВУ, УККА, СУБ, УПЦЕН, КУК, ОУВФ звернулися до през Піночета у справі виміни українських політв'язнів, зокрема найбільш переслідуваного Юрія Шухевича, на присуді якого власноручно написав головний прокурор ССРР Руденко: „не може бути звільнений — син генерала УПА”, а також Валентина Мороза. Едько двох дітей, десять роکів у тюрмі! Що допоміг през. Форд, прем'єр Трудо й інші нашим в'язням?! Кого звільнили завдяки їх заходам? Наші лівацькі „моралісти” обурюються на факт „обміну в'язнями”. Вони воліють, щоб наші в'язні коротали свій вік в тюрях, а вси — ці „гуманісти” — кокетували з ліваками на Заході, тимчасом як, наприклад, федеральний канцлер Німеччини соціяліст Шмідт кожного року „вимірює” десятки в'язнів з східною зоною Німеччини за... девізи... А договором з Польщею має отримати 125,000 німців за „позику-дарунок” в сумі біля трьох мільярдів марок. Марше, комуністичний ватажок Франції, засудив обмін між в'язнями „фашистами” і „комуністами”, але не засудив факту існування майже двох мільйонів політв'язнів українців й політв'язнів інших поневолених народів, які борються за розвал російської імперії на національні незалежні держави з народоправним устроєм.

Наші ліваки можуть радіти, що мають союзника в особі Марше, який зовсім не вимагає звільнення українців з концтаборів! Якщо не пізно, повинні українські політичні, громадські, молодечі, жіночі, церковні, комбатантські організації апелювати до през. Піночета у справі наших політичних і релігійних в'язнів. Треба дати всяку допомогу Українській Центральній

Репрезентації в Аргентині, яка під головуванням Василя Косюка розпочала добру акцію, щоб вона її продовжувала за підтримкою всієї громади. А наші ліваки можуть включитися в загальноукраїнську акцію, яка стоять на патріотичних, а не лівацьких позиціях. Тепер не час на спори, бо помилатися може кожний, але хто запекло боронить помилку, того треба засудити і поставити поза патріотичною громадою.

АМАЛЬРІК — ФЕДЕРАЛІСТ

Якщо вірити кореспонденції Б. Бровніца в „Новому Русскому Слові” про виступ Андрея Амальріка у Вашингтонському відділі Літературного Фонду 19 грудня м.р., за час після приїзду на Захід він перейшов у своїх політичних поглядах значну еволюцію. Після того, що він писав про Україну в своїй книжці „Чи проіснує ССРР до 1984 року”, де призначав бодай частинно самостійну Україну, і повну незалежність нині поневолених в ССРР націй в цьому своєму виступі, пише Б. Бровніцін, він України зовсім не згадує, а про державні кордони майбутньої Росії заявляє, що ні при яких нових малих державних утворах — наприклад, окремої Вірменської Республіки або окремої Казахської Республіки вірменин або казах не матимуть такого широкого поля діяльності, свободи і доброту, як у складі імперії... Не можна думати про збереження прибалтійських народів у складі Росії без їхньої згоди. Дві країни прийшли під скіпетр російських царів, прохаючи захисту — Вірменія та Грузія, і навряд чи вони захочуть вийти зі складу вільної Росії. Середню Азію треба затримати від розпаду. Вузько російський націоналізм для майбутньої Росії не потрібний. Має бути націоналізм загальноросійський, федеральний. Росія — спільне надбання всіх її складових частин.

Амальрік вельми задоволив російську авдиторії своїми ствердженнями, хоч як історик повинен би знати про існування самостійних Грузинської та Вірменської Республік у 1917-21 роках, про їх збройне завоювання червоними ордами і про сучасний рух спротиву в цих республіках, що „прохали захисту” у російських царів. Мусів би знайти про рух баскаків у середньоазійських республіках, які боронили свою незалежність до 1925 року.

А що значить „загальноросійський націоналізм” як не єдиний російський народ, як не „нерозривна дружба народів ССРР” в советській пропаганді.

Так уславлений російський дисидент боронить єдність Росії на вільному Заході.

**ЧИ ВИ ВИСЛАЛИ ПЕРЕДПЛАТУ
НА 1977-Й РІК?**

В. Гут Кульчицький

ВІЛЬНА ДУМКА ЧИ ТІЛЬКИ ВІДГОМІН

Колись в Нью Йорку діяв так званий Клуб Круглого стола. Амбіції того клубу були досить обмежені. З бігом часу із середовища клубу народився КУВПД, тобто Конгрес Української Вільної Політичної Думки. Амбіції Конгресу пішли вже далеко далі, і тепер вони простягаються аж до ролі українського політичного центру.

Як виходило б із назви Конгресу, „вільна політична думка” мала б бути тим його головним атрибутом, який ніби висуває його на чолове місце серед української громади.

Прикметник „вільний” звичайно уживався емігрантами із зайнятих комуністами країн для протиставлення своєї дійсності підневільній дійсності у їхніх країнах. Наприклад, Український Вільний Університет, Українська Вільна Академія Наук, Німецький Вільний Університет у Західному Берліні протиставляли вільну науку тут поневоленій науці там. У назві ж Конгресу прикметник „вільний” має дещо іншу коннотацію. Будучи створеним як протиставлення до „консервативно-націоналістичних середовищ”, Конгрес фактично протиставляє свою „вільну політичну думку” нібито невільній думці тих середовищ.

Мавши оцю важливу деталь на увазі, постаємося кинути дещо світла на характер тієї конгресової „вільної політичної думки”.

Інтерпретація мирного співіснування

Вліті 1974 р. один із чоловічих діячів КУВПД написав серію статей, у яких пов’язав українську політику з політикою мирного співіснування. Основною базою його висновків були „головні принципи політики мирного співіснування”. Для характеристики світосприймання, як і самого автора, якого далі будемо називати „конгресовець”, так і його середовища ті „принципи дуже важливі, як і важливий вступ до них. В ньому бо „конгресовець” запевняє читача, що „деякі принципи співіснування вже настільки скристалізувалися, що їх можна без більшої помилки навести тут як неписані закони, що їх дотримуються обидва бльоки у між-

народній грі.” Оцю останню частину вступу ми підкresлили тому, що в ній міститься найважливіший елемент різниці між середовищем „конгресовця” і рештою української громади. А „принципи”, так, як їх „конгресовець” зформулював, такі:

1. „Вашингтон і Москва здають собі справу з того, що їм не вільно посягати збройною рукою у сферу впливів другої...”

2. „Обидві потуги, хоч і які вони великі, не можуть дозволити собі на безкрайні перегони у зброєннях... З цих причин обидві сторони ведуть переговори в справі взаємного і рівномірного роззброєння.”

3. „Третій принцип... який набирає щораз більшого значення — це відкриті кордони обох бльоків для вільного обміну людей і ідей.”

4. „Четверта засада... — це зближення двох бльоків на полі науки і культури.”

5. „П’ятий принцип..., який щораз більше висувається на перший план в останніх роках — це торгівля, економічне доповнення обидвох бльоків сирівцями і товарами, яких вони потребують для свого повноцінного розвитку.”

6. „Шостий принцип, який виступає як основа мирного співіснування — це віра Західу у можливість еволюційних процесів в СССР у напрямі демократизації, і надії Сходу, що в умовах співіснування без війни вдасться повалити капіталістичну систему, а на її місце запровадити комунізм.”

У кінці серії своїх статей „конгресовець” твердить, що „відкидаючи коекзистенцію, можна вибирати тільки між холодною і гарячою війнами.” Гарячу війну він категорично відкинув. А тому, що холодна війна „зберігає всі негативи, а затрачує всі позитиви мирного співіснування”, він вибрав мирне співіснування.

Правда, він призначав, що мирне співіснування має недоліки, „але...”, порівнюючи його з холодною війною, воно... дас більші вигляди на успіх для таких політиків, які є достатньо приготовані до його софістикованих методів.” (підкр. наше — ВГК)

Оцінка детанту

Вліті 1974 р., коли була надрукована подана вище інтерпретація, Кіссінджер був ще на вершинах своєї слави. У грудні ж минулого року, коли на його місце наїменовано новообраним президентом Джіммі Картером Сайруса Венса, Кіссінджер пішов на демісію, і почали появлятися оцінки його діяльності. Одна з оцінок, яка заслуговує на увагу, з'явилася у „Ньюзвіку”, одному із двох найбільш поширених американських тижневиків.

„Роки Кіссінджера закінчилися, і тепер прийшов час зробити підсумки,” — починає свою аналізу Джордж Ф. Вілл, один із редакторів „Ньюзвіку”. Дальше робить він припущення, що „пам'ятником”, на основі якого буде мірятися праця Кіссінджера, є детант, „а міркою для детанту є поведінка Советів”. І якраз власне ота поведінка примушувала американських творців і оборонців детанту три рази змінювати його інтерпретацію. Спочатку говорили вони, що детант діє у сфері „пов'язань”. Советський Союз мав бути, як той Гуллівер, приборканій тонкими шнурками політичних і економічних договорів”, — каже Дж. Ф. Вілл. Та коли „пов'язання” не змінили поведінки Советів, оборонці детанту змінили напрямок і почали доказувати, що детант — це справа „основних принципів”, підписаних на вершинній конференції у Москві 1972 р. А в тих принципах говорилося, що „ЗСА і ССР відмовляються від намагань осягнути односторонньо користь коштом другої сторони” і зобов'язуються „робити все, що тільки в їхній силі, щоб не витворювалися конфлікти чи ситуації, які спричиняли б посилення міжнародних напружень.” На практиці ж, однаке, „економічно і політично основні принципи” означали односторонню щедрість і терпимість ЗСА.”

„Останньою раціоналізацією детанту є та, що це — єдина альтернатива для привернення холодної війни. Та чи поведінка Советів в часі детанту була дуже відмінна від тієї, яку вони провадили під час холодної війни?” — питася Дж. Ф. Вілл, і зараз же відповідає: — „О так, була, принаймні в одному випадку. Тільки під час детанту зважився Советський Союз на щось таке безсоромне як перетранспортування 12.000 вояків свого кубинського клієнта для бороть-

би в агентурній війні за 5.000 миль від советської території.”

Для повноти образу перечислює він ще й поодинокі акти советської поведінки під час детанту. Це — „знищення Південного В'єтнаму, майже успішне намагання знищити Ізраїль, розбудова советських військових баз у Сомалі, намагання опанувати Португалію, збільшення советської фльоти на Середземному морі, піднесення советської боєнної продукції до, як один західний експерт називає, „майже несамовитої швидкості... щось подібне до воєнного темпу.”

ЗАСІДАНЯ ЕКЗЕКУТИВИ ВАКЛ У ЗСА

У Юстоні, Техас, відбулося в дніх 8 і 9 січня ц. р. засідання Екзекутиви ВАКЛ (Світової Антикомуністичної Ліги) у справі підготови Х Конференції, яка має відбутися в Тайpei у квітні ц. р. під гаслом „Об'єднання сил свободи проти комуністичної тирадії”.

Засідання Екзекутиви відкрив голова ВАКЛ ген. Гонконг Лі, Корея. Промовляв конгресмен ЗСА Стівен Д. Сіммс, як запрощений гість. Між промовцями були почесний голова ВАКЛ д-р Ку Ченг-канг, Китай, д-р Роджер Пірсон, ЗСА, Гюнг Кеунг Кім, ген. консул Кореї, посол стейтового парламенту Іллінойс, Роджер А. Кітс, генерал Даніел О. Грагам, кол. директор американської оборонної служби безпеки.

Під час сесії Екзекутиви нарад відбулося інтерв'ю по телевізії. Телевізія вибрала, як першу особу-представника поневолених націй міг-ра Славу Стецько, яка репрезентувала АБН з уповноваження члена Президії ВАКЛ Ярослава Стецько, а після неї конгресмен Стівен Сіммс говорив про необхідність політики свободи ЗСА. Слава Стецько з'ясувала цілі і шляхи визвольної боротьби України й інших поневолених російським імперіялізмом народів, зокрема про сучасне становище і героїчний змаг в'язнів-борців.

Прийняття для учасників засідання влаштував ген. консул Китайської Республіки — К. С. Дунн.

Нарада схвалила Комунікат, в якому повідомляється, що Екзекутива ВАКЛ розглянула міжнародне становище і схвалила остаточні уточнення стосовно Х Конференції ВАКЛ. Схвалено апель до Уряду ЗСА, до президента Картера, щоб, згідно з американською традицією свободи і демократії, підтримати всіх тих у світі, які борються проти комунізму.

Повний текст Заключного Комунікату буде поданий в наступному числі нашого журналу.

Основні ідеї фінального комунікату ВАКЛ були включенні з проекту української і АБН-репрезентації, які пропонувала Слава Стецько.

З москалем дружи, а камінь за пазухою держи

Хоч „конгресівець” говорив про політику мирного співіснування, а Дж. Ф. Вілл аналізував політику детанту, в обох випадках ішлося про ту ж саму політику. Тільки у „конгресівця” вона була ще в зеніті, а у Вілла вже проспівала свою лебедину пісню. І коли порівнююмо сьогодні оті два голоси, то особливого звучання набирає кінцеве твердження в елябораті „конгресівця” про „політиків... приготованих до софістикованих методів” політики мирного співіснування. „Конгресівець” безсумнівно мав тут на думці політиків типу Кіссінджера. Кіссінджер пішов уже до архіву. А що ж тепер будуть робити такого ж типу українські політики?

Вже на початку ми підкреслили твердження „конгресівця”, що нібито вичисленім ним принципів — неписаних законів дотримуються однаково обидва блоки. Аналіза ж Дж. Ф. Вілла показала ясно і безсумнівно, що СССР взагалі жадних принципів, неписаних чи написаних і підписаних головним босом Брежнєвим, не дотримувався. Для звичайних, а не тих, „достатньо приготованих до софістикованих методів” українських політиків висновки Дж. Ф. Вілла не могли бути несподіванкою, бож, знаючи Росію, всім такий кінець передбачували. Чому ж інакше бачив справи „конгресівець”? Він же ж обізнаний з Росією не менш як звичайні (не софістиковані) українські політики.

Очевидно, відповідь, найбільше зближена до правдивої причини, мусить бути та, що в дійсності „конгресівець” висловлював не свою „вільну політичну думку”, а передавав тільки відгомін чужої політичної думки. І тому тепер, коли у Вашингтоні змінилася адміністрація, коли Кіссінджера і йому подібних софістикованих політиків заступили інші люди, буде незвичайно цікаво слідкувати, в якому напрямку піде дальший розвиток отої конгресової „вільної політичної думки”.

ЧИ Ж ТІЛЬКИ ЛІЄНЦЬКА ТРАГЕДІЯ?

Про ганебну видачу на смерть козачого корпусу ген. Краснова під кінець Другої світової війни в Лієнці, в Австрії, надруковано вже багато матеріалів. Вже не з уст живих свідків,

а з десекваліфікованих документів англійських архівів відомо, що десятки тисяч козаків видало з дозволу британського і американського командування на розправу большевикам як „німецьких колаборантів”, хоч вони добровільно перейшли на сторону альянтів, шукаючи у них захисту. Тоді альянти, пише автор книжки „Кілгол”, передали в руки Москви величезну потенціальну силу, яка в разі збройного зуходу з Советським Союзом могла б дати їм ненеоціненну прислугоу. Зі свідченъ такого авторитету як Солженицин довідуємося, що навіть рядовий козак діставав щонайменше десять років концтабору, якщо не був розстріляний.

Під час мадярського повстання 1956 року кружляли чутки про те, що на бік повстанців перейшли сотні советських солдатів і офіцерів. Про долю їх дотепер нічого певного не було відомо. Дехто навіть заперечував факт переходу советських солдатів і офіцерів на бік мадярських борців за волю.

Про чергову, тим часом українську, трагедію довідуємося з американського авторитетного журналу „Нешенел Рев'ю”, що його редактує відомий журналіст Віллі Баклі.

В числі цього журналу з 1-го жовтня в листі до редакції один з тих українців, що в 1956 році перейшов на сторону угорських повстанців, пише:

„... Вілліям С. Гамма в липневому числі Вашого журналу згадує про трагедію, яку я щасливо пережив, але якої ніколи не забуду. Гамма пише, що „деякі частини російських військ у Будапешті здезертували і боролися разом з угорцями.” Це правда, тільки ті вояки були українці, а не росіяни. Ця дивізія в повній бойовій силі стаціонувала в Підкарпатській військовій округі, в Городку на Львівщині. Вона була виселана до Гатвану на Угорщині на самому початку заворушення. 4-го грудня її вислано до Будапешту. Там сімсот вояків і офіцерів перейшло на сторону повстанців. Ми боролися разом з угорцями і відійшли з ними до Австрії. Після того всіх советських вояків відокремлено і приміщені в таборах у Бруку і Ляйтта. Нас допитували старшини американської армії, які ставилися до нас дуже прихильно. За два тижні советських вояків заладовано до поїзду, нібито для перевезення до іншого табо-

В. Давиденко

„ІДОЛИЩЕ ПОГАНЕ”

Так називали наші пращури після прийняття християнства бога Перуна, що його з волі князя св. Володимира скинуто в Дніпро.

Перун був символом необмеженої влади, грізним правителем природи і людських душ. Тримаючи в руках громові стріли, він міг убити кожного, хто виходив з його послуху. І люди приносили йому пожертви, благали його про ласку і милосердя.

Охристившись, наш народ обтрусилося від страху перед Перуном, переконався в його без силлі і назвав його „Ідолищем поганим” — символом зла і помсти.

Комуністична псевдорелігія створила численних ідолів, яким змусила поклонятися поневолені режимом народи: ідолів великих, малих і маленьких. Але завжди, від перших днів її існування, над усіма ними мав стояти найбільший ідол — Ідолище Погане, починаючи від Леніна, почерез Сталіна і Хрущова. Перед ними курили тимям, плазували малі ідолята, їх називали найрозумнішими, ними застрашували народи, що опинилися під їхньою жорстокою владою. І їм приносили також жертви — тисячі, десятки тисяч, мільйони кривавих жертв. І навколо них творили „культ особи”, що її розвінчував кожний наступний ідол.

Якщо прийняти вірогідні дані, що Ленінову смерть „приспішили” і що зі страху за власні шкіри Сталіна також відпровадили ідолята до пекла, то кожне Ідолище Погане в такий чи інший спосіб валили.

Московсько-большевицький режим і „культ

ру, а завезено до Гегейшалому в Угорщині, де передано советам. Мене минула ця доля тому, що за кілька днів перед тим я з кількома вояками втік з табору і дістався до Відня. Там знайшов земляків-українців, які допомогли нам переїхати до Західної Німеччини, а звідтіля до Америки.” Свого прізвища автор цього листа не подає.

Яка доля спіткала виданих Заходом большевикам советських вояків і офіцерів можна тільки догадуватися.

особи” — нерозривні поняття. Ідолята цього „культу” бояться, але обійтися без нього не можуть, бо такою є істота влади узурпаторів. І кожна псевдорелігія мусить мати свого псевдобога. Тільки що культ цей називають не його власним ім’ям, а — „колективним керівництвом”.

На колективне керівництво присягався Сталін після смерті Леніна, на колективне керівництво присягався Хрущов після смерті Сталіна, фікція колективного керівництва після короткосрочного панування Маленкова існує й тепер на чолі з новим Ідолищем Поганим — Брежнєвим.

На комуністичний трон зійшов Брежнєв не через двірцевий переворот, не масовими чистками, а хитрощами й тонко плетеними інтригами, підтриманий „дніпровською мафією”, своїми вірними співробітниками, яких потягнув за собою до Москви з України. І тепер він має в Советському Союзі необмежену диктаторську владу. Його тріумф виразно виявився на останньому партійному з’їзді.

„Батьком усіх народів” і „корифеєм усіх наук” брежнєвські підлабузники, щоправда, його ще не титулують, але цю персону, яка в останній війні займала в армії лише політичні пости, вже іменовано маршалом і нагороджено шаблею з золотим держаком, чого не удостоїлися навіть Ленін і Сталін.

У повідомленні „ТАСС” у про постанови пленуму ЦК КПСС ім’я Брежнєва згадано аж 13 разів. Цей пленум був „яскравим виразом політики партії” тому, що на ньому „визначну ролю відіграла промова генерального секретаря партії Л. І. Брежнєва”. Ця промова випромінює силу, послідовність і обґрутований оптимізм”. Кубинська газета у своїй статті, замовленій у Москві і передрукованій в „Правді”, вважає заслугою Брежнєва те, що цього року в Казахстані „під його особистими керівництвом зібрано чудовий урожай”. Секретар індійського конгресу профспілок заявив, що „кожний виступ Брежнєва має вийнятове значення для світового комуністичного руху”. Чехо-

словакський Гусак на урочистому відзначенні Брежнєва званням маршала заявив: „Наш народ дивиться на товариша Брежнєва з величезною пошаною, знаючи про його участь в боях совєтської армії за визволення нашої країни від фашистських загарбників”, дарма що це ж Брежнєв у 1964 році потоптав у Чехо-Словаччині паростки свободи. Подібного роду цитати можна наводити без кінця.

Промову Брежнєва, як колись промови Сталіна, друкується мільйоновими накладами і „проробляється” на всіх фабриках, по всіх установах і колгоспах.

Але справжньою вакханалією було недавнє відзначення 70-річчя Брежнєва. Подібно, як під час відзначування 70-річчя Сталіна, повні сторінки газет цілий тиждень були задруковані „потоками привітань” від робітничих колективів, армійських з'єднань, колгоспницьких зборів. Щоправда, відзначення сталінського 70-річчя друкувалося в газетах з перервою на кілька днів, а брежнєвське — безперервно.

Новітнє Ідолище Погане з кожним днем відсувася в тінь „великого Ілліча” і ім’я його на зборах та в пресі згадується у відношенні 10 до 1. Хрущова з компанією взагалі вимазано з історії, а Сталін, як колись писав поет Євтушенко, час від часу визирає у щілинку в своїй труні і усміхається. Після смерти Леніна крилатою фразою в советській пресі було: Ленін умер, Ленін з нами. Про Сталіна цього не пишуть, але його тінь звисає над партією, бо Сталін — це продовження Леніна.

Ні пост генерального секретаря ЦК КПСС, ні пост голови Ради Міністрів, ні маршальський титул не є ліками проти старости. Брежнєв старіється, але наступника на своє місце не підготовляє. Пересічний вік членів Політбюро 65 років. І кожний з них хоче заступити місце Брежнєва після його смерті. А молодь в Центральному Комітеті „думає свою думу”. Старіків напевно вона не бажає.

Тяжко бути пророком у наші часи. І годі передбачити, котре Ідолище Погане засяде на кріслі голови Політбюра. А сподіватися якісь радикальних змін після того, як Брежнєв піде до пекла, не проходиться: молода змі-

на, діти советської еліти, щоб не втратити своїх упривілейованих становищ, не поступляться перед натиском нових вітряків, які щораз сильніше дмуть з країни-колонії Москви. Вони будуть боротися з тими вітрами танками і атомовими бомбами до загину свого власного і до загину кести, до якої належать.

Зіновій Красівський

ГАМЛЕТ

І знову й знову: бути чи не бути,
Як біль зубів, постійне як мігрень,
Немов стріла на тятіві напинутій
В трипозі жду, що дастъ наступний день.

**

Та дні мої немов каміння з праці,
А думка твердить: доки і куди?
На чужині мої літа пропалці
Оплакують загублені сліди.

**

Той самий жах, чи в застінку свинець,
Так день за днем, а десь у перспективі
Та десь в огні з-за хмар боязливо
Тремтить світанку злудний багрянець.

**

Лукавий світ, деруть з народів шкуру,
Та все плетуть і обновляють пута,
А я мов клин між „треба” і „не вірю”
Шепочу тишком: „Бути чи не бути”.

ОТЕЦЬ АГАПІЙ ГОНЧАРЕНКО — „РУССКИЙ ЧЕЛОВЕК”

„Новое Русское Слово” в широкому репортажі Р. Полчанінова подає інформації про Російську Етнічну Конференцію, що відбулася 2-3 грудня м.р. в Ньюоркському міському університеті. Серед численних доповідачів, що говорили про „вклад русских людей” в культуру Америки, виступив також головний редактор „НРС” Андрей Седих, який почав свою доповідь про російську пресу в ЗСА з „русско-американського” першодрукаря о. Агапія Гончаренка”. Отак редактор „НРС”, не вагаючись, „перехристив” українського священика-козака на „руського человека”. Чи не відомо п. Седих, що навіть свою оселю в Каліфорнії назвав о. Агапій „Україною”.

На закінчення конференції в мистецькій програмі виступили учні Св. Сергіївської російської гімназії, які станцювали „полянку”, азербайджанський танець і... „гопак”.

З. Скрижаль

ЧИ ПОБЛАЖЛИВІСТЬ НА ЧАСІ?

Читаючи допис студентки Олени Гавриленко „Чому потрібна толеранція” („Новий Шлях”, ч. 24), приходиться сказати, що її думки щирі, але цього не вистачає, щоб забагнути правду: треба ще знання й досвіду.

Знання наших політично-суспільних справ можна і треба здобути, читаючи наших світів.

Ідея єдності дуже гарна, і вона є притаманна здоровим есткам-організмам: людині, як тілесно духовому явищу, і нації, як суспільно-політичній цілості. Маємо на думці ту постійну єдність, сперту на беззастережній співпраці всіх клітин тіла, всіх членів організму, будь-чай анатомічно-духова цілість людини чи суспільно-політична нації.

Сила людини і нації полягає, отже, в повному здоров'ї їх цілості. Це здоров'я треба племати, воно само не прийде; тому єдність усіх клітин, людей даної спільноти у плеканні здоров'я потрібна. Щоб усунути хворі клітини, треба іноді аж ножа хірурга, ба й вогню. Лікар уживає не поблажливих способів, а безоглядних, приписує ліки, щоб спричинити блювоту, пронос, високу гарячку і т.д. А плекання здоров'я полягає в придережуванні законів природи (біології, фізіології...). Отже припини, які не терплять ніякої толеранції, поблажливости, терпимости. В самій тямці „толерувати” криється значення дивитись крізь пальці на щось, що не є правильним, на якеє з зло. Шевченко і Франко таврутуть і ганьблять не так ворогів, як рідних землячків. За що? За те, що їхні нащадки й сьогодні роблять (очевидно і, на щастя, лише одна частина). І це поступовання одної частини нашої спільноти треба зустрічати не поблажливістю (толеранцією, як пише Олена Гавриленко), а огнем і мечем, бо інакше занедужає цілість! А як таврує ту частину українського суспільства, отих „дядьків отечества чужого”, — д-р Дмитро Донцов! Попікавтесь, вивчіть всі джерела, поки Ви і Ваші товарищи почнете дивуватись, що батьки гніваються один на другого.

Якщо одна частина суспільства не співдє в

напрямі охорони, здоров'я нації, а з глупоти чи за гроші ворога підступно і потай виконує юдину роботу серед нашого суспільства і руйнує ту єдність, то тут не може мати місця поблажливість.

Ідеальна співпраця полягає в чесному відношенні до неї кожного члена (в нашому тілі це клітини, а в нації це одиниці і її стани) в порядкуванні своїх учників — добру цілости, посвяті для цілости, муравлиній працьовитості без застережень, без сумнівів і поблажливості.

Візьмім приклад з нашого тіла. Такий собі білокрівець в службі для цілости, для збереження здоров'я цілости діє не лише проти всякої ослабленої клітини власного тіла, проти пристосуванців, але й проти тих, що прийшли „в гостину”, як бактерії, віруси, плісні, одно- і багатоклітинні галапаси, сторонні тіла, і проти хемічних речовин, але й проти скрайньо ворожих клітин пістряка, які, довгий час, не даючи про себе знати, руйнують цілість.

Коли б білокрівець почав, з тих чи інших причин, поблажливо відноситись до явних і тайних ворогів цілости (а так теж буває), то шкоди зазнає цілість. Те саме з кожною клітиною нашого тіла-єства: кожна має інше завдання, але завжди з точки зору добра-здоров'я цілості!

По сороківці у кожного можна знайти у крові і в тканинах поодинчі клітини пістряка. Це ті „інажшодумаючі”, які юдять тут і там клітини нашого тіла-єства до „нового, свободного” життя, мовляв, пора скінчити з тими обов'язками для цілости, набридли вони. А толеранція це „доказ” духової некультурності, вічний послух перед кимось або чимось! Давай тихцем або під якоюсь принадлою маскою почнемо „будувати нове життя”. Горе тим клітинам, що дадуться себе звести і приймуть у комірне оті „інажшодумаючі” клітини і почнуть з ними співдіяти. Загибелю цілості неминуча. Пістрякову клітину називаємо в біології „анархістом”, і так юна й діє в нашому тілі, поводячи не спровокувати оборони.

одержимі ідею перемагають. Сильні ідеї мають сильних приклонників, але ті ідеї треба дати, треба їх пропагувати ще настирливіше, ніж це робить ворог своєю пропагандою проти них. Хто вміє сильно щось любити, том уміє і мусить уміти й сильно ненавидіти.

Проводові отих утасманичених була відома істина, а саме, коли ти хочеш заволодіти даним народом, відбери йому його віру у власну правду, у його Бога, націю, його ідею націоналізму, і тому такий завзятий наступ на нашу Церкву, і на націоналізм! Наступ головно підступними способами, які треба знати на те, щоб не впасті жертвою!

Нашою провідною ідеєю було, є і має бути „Бог і Україна”, отже українська нація. Саме це гасло є підставою українського націоналізму!

Українська молодь на західно- і східноукраїнських землях в час між двома світовими війнами була одержима українським націоналізмом під духовим проводом Міхновського, Петлюри, Донцова, Коновалця, Бандери, Стецька та інших. Там, на СУЗ, москвин вистріляв і вивіз у кацети найкращих, решту загнав у комсомол, відібрав їм їхню правду і дав свою московсько-русску. Там, аж по сьогоднішній день, спускає кров нашій відживаючій нації, висилаючи молодь на цілину, в далекі простори Азії, заганяє до кацетів та в'язниць і тим постійно ослаблює силу української нації. Зате на ЗУЗ те нищення українців не було таке дощентне, хоч були великі жертви. В таких умовинах, повних небезпеки, росла й росте сильна ідейна молодь, а все слабе відпадає.

У т.зв. вільному світі тих небезпечних умов немає, отже підсуння непригоже для сталення характерів, до того не видко відразу нашого ворога, бо він замаскований, всі вовки у шкурі ягнят або у бабусиних очіпках, а мова їх шовкова, поблажлива, до всякого, головно того замаскованого, щоб тим облегшити ворогові нищення нашої пради, а підсовування їхньої.

В такій дії чуже оточення в країнах поселення, де той самий ворог діє й проти даних народів, очевидно теж замасковано, є облегшуючими обставинами.

Джім Морей написав свого часу знамениту статтю у „Лос Енджеles Таймс” під наголов-

ком „Вайлент Стейтс ов Амеріка” (січень, 1970). Він уболіває над моральним занепадом ЗСА, головно молоді (отже її частини нашої молоді). Морей називає ЗСА „хатою звироднілих людей” і пише: „свободу вбито на наших очах, право вбивства є найвищим законом нашої країни, лінівство стало чеснотою, а патріотизм гріхом, зберігання традицій анахронізмом і пережитком... єдиною релігією є молодість і розгул... чесність є образою, а праця у повній погорді і глузуванні. Ніхто б не думав, що конституція може бути охоронним щитом для дегенерації!”. Та найважливіше — це співдія з дияволом... червоною Московою, запобігання в неї ласки дорели ЗСА до стану близького до упадку решток демократії і свободи... Встань, Америко! — волає автор, — Обруси з себе чужих і своїх галапасів!

У 1952-у році генерал МекАртур говорив перед легіслатурою у Мессечесесті, що в ЗСА при владі стоять аморальні і півнормальні... У 1970-у році в щоденику „Америка” з 7.11 в редакційній статті читаємо: „... але все це почалося від захоплення влади волоцигами, неморальними неробами і боягузами, нахабними гостями при величному столі демократії, які з вдячності за гостину вивернули стіл на своїх наляканіх і зчудованих господарів”.

В. Гаврилюк

ПАМ'ЯТІ МИСТЦЯ В. ЛАСОВСЬКОГО

Вночі приходить гений — з'являється
і відчуваю я його привільство
в моїй ліричній травмі,
в кімнатій моїй скрині —
гений, — привид абстрактний,
гений в масці святого

Покійника дорогого.

**

„З яких це відстаней космічних
Зрінасії, друже мій трагічний?”

**

Ніч. Але мені не спиться.
Я мислями об'єдну орбіти,
Мені щось перозгадне сниться,
незримого, таємного нам світу.
Я шепочу в усесвіт: „Друже!”
у криги стратосфер байдужі.

**

І всесвіт збуджено шепоче
до мене темрявоюної ночі,

А хто ці гості — не трудно здогадатись. Це ті гості, що їх у час по Першій світовій війні насилали і тепер насилають, щоб „заплющити” і заразити божевіллям ще й ті осередки нашого мозку у т.зв. вільному світі, які ще яко-тако тримаються.

Ми бачили і бачимо деякі успіхи тої упродовж останніх 5-ти років заприскованої блекоти у вигляді занизу здібності розпізнавати хворі клітини від здорових, шкідливі від корисних, неприклад, відмежовуючись від Донцова, промовчуючи і скривялочи його вчення від української молоді.

По чужих університетах, особливо у ЗСА, є очевидно, ѹ такі професори, які „виховують” молодь у дусі „толеранції”, „не супротивлятись злу”, у вільнодумстві, бо все це є нібито доказом „вищої духової культури”, і молодь наша, не отримуючи ніяких засобів відпорності, у вигляді нашої правди, падає жертвою ворожих нам ідей. Чому ми не подбали про те, щоб кожний студент і студентка мали в руках скрижалі українського велетня, на ціле не бो вище, ніж всі талмуди Енгельса-Маркса-Леніна — нашого неперевершеного Донцова?

Вороги наші не ховають творів своїх талмудистів, а розхвалюють їх на всі заставки, і тому ту примітивну літературу читає наша молодь і, не знаючи нічого ліпшого, бо наші націоналістичні осередки угрошили твори Донцова, визнають марксизм. Отже, є „націоналісти”, є „націоналістичні організації”, але зі свічкою не знайдеш неперевершених, високонаукових праць д-ра Дмитра Донцова! Тож не диво, що так паношиться серед нашої молоді примітивізм у вигляді талмуду трьох вище згаданих демагогів.

Націоналізм вийшов з українського народу для потреб українського народу! В українському націоналізмі знаходяться найкращі суспільні розв'язки; що може дати українському народові нужденне мудрування всяких соціалізмів або примітивні комунізми, неомарксизми, суперталмудизми, мегамарксизми, плющоманія чи „демократизм” тих „мудреців” у лаптях!? Ми ж бачили, до чого довели молоду українську державу, яка постала, до речі, проти волі „українських” соціалістів усіх мастей, якраз оті „дядьки отечества чужого”? До того вся та

соціалістично-комуністична зараза була і залишиться витвором людей, які були, є і будуть ворогами українського народу і української держави!

Яке нам діло до тих примітивних „ідей” і програм! Коли все ж таки якась частина, хоч яка вона мала, блес про якісь соціалізми, неомарксизми чи талмудизми і вже готове нам новочасного Винниченка на престіл „президента”, то тим самим усі ці люді поставили себе поза дужки української спільноти, бо нашою ідеєю був, є і може бути лише український націоналізм з прапором, на якому золотими буквами написано БОГ і УКРАЇНА!

Націоналізм не закликає і не потребує боротьби кляс, бо всі ті кляси є наступними частинами нації, вони співдіють між собою! Ту „боротьбу кляс” потребують наші вороги, щоб з поміччю тих вислужників ухопити владу над нашим народом, як це й сталося 55 літ тому. Нам у націоналістичному суспільстві не потрібно „диктатури прслетаріату”, бо в націоналістичному суспільстві всі стани і кляси є живими, потрібними знаряддями нації, як клітини мозку, печінки, нирок і т.д. в нашему організміті! Чого вартий організм, навіть з найкращим мозком, коли клітини печінки проголосять диктатуру і відмовлять працювати для цілості організму-нації? Які ми були й є наївними, слухаючи бздури про „боротьбу кляс” чи про „диктатуру пролетаріату” і повірили в це якраз тому, що „дядьки отечества чужого”, виконуючи підшепти наших ворогів, казали нашому народові вірити в обіцянки тодішніх талмудистів! І ці самі вороги діють й сьогодні між українською спільнотою, підшіптуючи нашим мозковим ссередкам відмежуватися від „антисемітіз” Петлюри, Донцова, Бандери, і мають успіх, бо ті нетямущі мовчанкою усмertiли нашу Кассандру, і... що далі сталося? Наши вороги вдерлися до нашої Трої, до душ нашої молоді!

До тих ворогів не можна мати ніякої поблажливості, ніякої толеранції, дарма, що б'ються в груди і присягають, що є „щирими патріотами”.

Наши вороги обкідають наших світочів, геройів і національних діячів всячими наклепами, щоб з метою осмішити, головно в очах на-

шої молоді, українську правду, українську святість святих, українську державницьку ідею, український націоналізм, а наші таки „рідні” землячки повторюють за ними ті самі наклепи, ба навіть „перевиконують” (до тих наклепів належать, між іншими, такі: фашисти, буржуазні націоналісти, антисеміти, але й мазепинці, „бандеровці” і под.). Супроти тих, які обкідають наш народ, наших світочів, наших націоналістів подібними прозвами, не вільно мати ніякої поблажливості, ніякої толеранції.

Якщо вороги наші не злюбили Донцова, то це зрозуміло чому, але не є зрозумілим, чому частина наших таки землячків зяє такою ненавистю до нього? Відповідь легка: не доросли, бо плебейська душа від уродження з позему плавуна ніколи не може бачити того, що бачить орел. Частина таки свідомо вислуговується перед нашим чи нашими ворогами. Байдуже, однак, з яких спонук, з глупоти, а чи зі зради, вони є „дядьками отечества чужого” і супроти них не вільно, мов проти пістряка, бути поблажливим, дарма, що їхні уста можуть говорити, що вони є самостійниками”!

Ми не потребуємо ніяких „ідей” від чужинців, отже ніяких соціалізмів, неомарксизмів, суперталмудизмів і тому подібних ізмів, ми маємо свої ідеї, свої програми, своїх світочів, свою землю і свою історію! Хто, однак, з-поміж нашої спільноти говорить інакше, той ставить себе поза дужки української нації, дарма, що присягатиметься на всіх святих. Супроти таких землячків, „теж самостійників”, не сміє бути ніякої толеранції.

Не вороги наші з поміччю їхніх вислужників серед української спільноти будуть нам говорити, кого і що ми маємо почитати, а кого ні, хто діє з позиції „високої” культури духа, а хто ні, чи ми маємо відмежуватися від наших світочів, таких, як Мазепа, Петлюра, Донцов, Коновалець, Бандера, Чупринка-Шухевич, Стецько, а поставити до нашого пантеону Сахарова-Солженицина-Плюща з Плющихою (ну! — чому ж би ні?).

Зі сказаного видно, як неповажно звучить ваш закид вашим батькам, мовляв, вони лише сваряться поміж собою, або гніваються один на одного за переконань! Не все є золотом, що блищити, а й не завжди золото блишище! Тре-

ба конче знати, хто на кого „гнівається” і з якої причини. Таке окреслення, як „із-за переконань”, нічого не говорить про дійсну причину! Учений отець-езуїт, Тайліард де Шарден образово представив три головні типи серед даного суспільства. Гурт молодців вибирається на прогулянку, в гори; мають здобути шпиль гори. Ще поки вирушили, кілька роздумали. Решта рушила. По довгій ходьбі опинились серед прекрасної природи, зелені, запашних квітів. Втім уже далась відчути. Частина рішає далі не йти на ту гору, але решта рішила іти далі аж на той, гендалекий шпиль! Так воно й в житті, є лише споживачі, по яких, як казав Леонардо Да Вінчі, лишається тільки повні потребники, є пристосуванці задля вигід і присмностей чи хвилевої користі, але й є якась частина у нашему суспільстві, які прямують до вершин, без огляду на труд, особисту вигоду чи матеріальну користь. Це ті характерники-ідеалісти. Це з їх рядів нація черпає своїх духових провідників, героїв, світочів. Це лише націоналізм не відкидає ніякої з тих груп, кожна з них на своєму місці на драбині даного народу причиняється своєю працею для добра цілості. Кожний признає, що провід тут можуть мати ті найідейніші, найхарактерніші, ті справжні мужі, духовий провід. Як довго воно так є, так довго організм-нація є здорова. Хвороба починається з тою хвилиною, коли серед беспеки і добробуту ті з попередніх двох гуртів вимагають участі у проводі, хочуть рішати, в дійсності занюхали, що з позему тих, при владі, там, угорі, вони можуть мати кращу нагоду до зисків. Коли їм це не вдається, то зараз творять партію і стають жертвою ворожих даній нації агентур. Серед недержавних націй це ворожі агентури організують серед даної спільноти всякі „партії”, „секти”, „організації”, масонські льожі, вербують неофітів навіть поміж тими іноді, що є у проводі (бо й деякі поміж ними з часом виродніють), і, коли в таких умовах, одна частина батьків, які чесні зі собою і стоять на сторожі нашої правди і нашої ідеї бачать, як інші з глупоти чи з лакістства вислуговуються ворогові і „гніваються” на них, то сама молодь муситьстати по стороні тих дійсних патріотів, а не їх в чамбул ганьбити, ставляючи в один ряд з хруньями,

вислужниками і зрадниками. Молодь мусить найперше збегнути прапору, щоб бути справедливою супроти своїх батьків, отих дійсних патріотів і їм помагати, а не науку давати, до того ті „мудрості” йдуть до неї з чужих джерел, які не завжди корисні нашій правді. І ще одне: ви самі ще нічого для України і української нації не зробили, отже годі критикувати тих, що ціле своє життя посвятили Україні.

Добропут, у якому живе наша спільнота у т.зв. вільному світі, не сприяє розвиткові характерів. А як воно було у добу між обома війнами? На ЗУЗ, де поляки не вигубили нашої молоді, так як це вчинили москвичи на СУЗ, вся молодь горіла українським націоналізмом. Романтика боротьби, ризика і змагання манила сливе кожного. А було чим ризикувати; за найменшу необережність грозила в'язниця, побиття, муки в часі допитів на поліції, а іноді й втрата власного життя. Такі умови є виховними, бо все слабе, боязливе, відпадає самочинно; зате виробляється самопосвята для друзів, для організації, для нації, стійкість, праця над собою, лицарськість, завзяття, витривалість і муравлина працьовитість, і все те іноді при порожньому шлунику або з куском кукурудзяного хліба у кишені. Все горіло нашим націоналізмом. Організація, а особливо д-р Дмитро Донцов у своїх неперевершених працях з суспільно-політичної ділянки, дали нам підстави, докази і напрямні на шляху життя, ціллю якого мала бути беззастережна праця для української нації, дали нам знання нашої правди і навчили нас не робити більше тих самих помилок, які довели до провалу нашої державності. Про ті помилки говорять д-р Дмитро Донцов у кожній своїй статті, в кожній науковій праці, а також його співробітники, як наші поети О. Теліга, Мосендж, Маланюк, Ольжич. У „Вістнику“ д-р Д. Донцов давав нам невичерпнє знання для боротьби з нашими відвічними ворогами, відкривав нам очі на підривну роботу замаскованих ворогів поміж українською спільнотою, яких ми не бачили нашими недосвідченими очима. Ми поволі почали інакше дивитись на світ довкруги нас, а серед нього почали розрізняти дійсних патріотів від замаскованих; до тих замаскованих

українські націоналісти не мали поблажливості.

Колись так обстоювана поблажливість у справі виховування дітей дісталася в Америці в лоб. Навіть сам засновник теорії такого виховування покинув її, як побачив у своєму власному синові скінченого хулігана.

Поблажливість-толеранція, де б вона не була, підтримує і руйнує підстави самого життя. Ось один з численних голосів в цій справі: Професор правничого відділу у Франкфурті, Фехнер пише: „Поблажливе відношення законодавства і законоправства до затій обнижування людської гідності аж до позему речі осягнуло свій вершок в тому, що людське здоров'я стало жертвою жадоби зисків”.

Творець збудував світ, сперши його на безпощадній боротьбі, а не на терпимості.

Поблажливість веде до звиродніння, а нетолеранція належить, між іншими, до відруху самооборони.

З цього виходить, що поблажливість-толеранція не може бути доказом вищої культури духа, а навпаки. Сенека каже: „Живи по законам природи, тоді ніколи не зблудиш”. І якраз це є вершком духової культури!

Боротьба це не лише оборона, але головно — наступ. Усі народи, що лише бороняться, як, наприклад, українці, падають жертвою тих народів, які боротьбу уважають за наступ, і вони наступають на нас прямим (вистрілюють, виголоджують, висилають в кацети, і т.д.), але й непрямим робом, як це є у т.зв. вільному світі, застосовуючи до нашої спільноти т.зв. психологічні засоби.

(Закінчення буде)

З СОВЕТСЬКОЇ ПРЕСИ

ПІДРУЧНИКИ НА МАКУЛЯТУРУ

У читача київської „Літературної Газети“ з 2-го листопада м.р. зводяться догори брови, коли він читає отакого листа до редакції цієї газети однієї з учительок середньої школи:

„У мене зібралося багато підручників, за якими вчила я дітей у 50-ті роки. Вони лежали без користі, але, повірте, не піднімалася на них рука — надто багато в житті було пов'язано з ними. І вирішила я здати їх на макулатуру, щоб вони хоч таким чином принесли державі користь...“

Мих. Кушнір

ПРОБЛЕМИ ЖИВОЇ ТРАДИЦІЇ

(Закінчення)

Традиційно-інтелектуальна доктрина культури

Світ вартостей, що залишається в пам'яті або завдяки реконструкції пригаданих, є істотним скарбом культурного доробку віків, найбільшою гордістю людства. В ньому знаходять опору діла, твори і вартості геніїв та героїв різних епох і різних народів, вартості багатьох різних цивілізацій. Поточне життя, оглядане з цих висот, видається завжди сірим і убогим. Во як же ж цей поточний час, обмежений рамами життя одного або кількох поколінь, може рівнятися з несподібною барвністю вікових багатств, як же ж це актуальне життя, завжди замкнене в окресленому конкретному просторі, могло б дорівняти здобуткам різних народів? Час і простір, суворі визначники поточного життя, втрачають свою владу над світом нагадувань, в якому давніші й новіші вартості та далекі й близькі речі знаходяться водночас і побіч одна одної. З висот того світу —

Що ж це за підручники, що їх учителька хоче здати на макулатуру? Очевидно, історія партії, яку переробляють після кожного з'їзду, твори Сталіна, Молотова, Ворошилова і Хрущова, що повінагняв їх з партії, а потім пішов слідом за ними. Брошюри з національного питання, яке насвітлюється тепер з зовсім іншими позиціями.

„Колишні мої старшокласники, — пише далі вчителька, — посадили мене у таксі, яке привезло до приймального пункту (макулатури — ред.). Людей сила-силенна. Нарешті грюкнув величезний замок. Перше ніж працювати, помітно сп'янілий приймальник виляяв нас усіх брутальною лайкою.

„Соромно, кажу, молодий чоловіче, такі слова вимовляти”.

„А ти, мамашо, — відповідає, — можеш не стояти, у тебе не прийму.

І що б ви думали? Поклав на ваги мої книжки і раптом: „Не вистачає трьох кілограмів, забираїте назад”.

Почала я здіймати по одній книжці, так він ногою зсунув усе вбік на землю”.

„В минулому році, — пише кореспондент „Літературної України”, — пляновий відділ київського тресту, що збирає макулатуру, відвантажив народному господарству на переробку 80.000 тонн макулатури”.

Які можуть бути до цього коментарі?

поточне життя являється завжди як фрагментарне, неповне, недосконале, що залишається в пам'яті, є звичайно монументальне, завжди готове, замкнене і спокійне. Цей світ загальнолюдського культурного доробку має аристократичну гідність. Словнений удуховнення і безкорисливості. В житті перехрещуються ідеї й інтереси, а кожна хвилина приносить нові можливості, новий риск та нові обов'язки, і, хоча шляхи непевні й мрячні, вибір мусить бути до конаний. Цілий тягар дійсності спочиває завжди тут і нині, а доля окрутна і ласкова тільки для того життя, яке почерез сьогоднішню хвилину йде в майбутнє. А те, що визволяється з пут актуальності і що переходить у минуле, про яке будемо вже тільки пам'ятати, здобував спокій і тишу.

Так традиціоналістична теорія культури протиставляла поточне життя, в якому зоставалось — деколи несвідомо — якесь минуле, вартостям і фактам, вилученим з участі в цьому житті, а врятованим з минулого запам'ятанням, знанням. Здобути особисту культуру — це значило зазнайомитися з тим світом, пройти крізь ляльбірнти цього доробку важким і довгим шляхом дослідів і студій. На цьому саме — і тільки на цьому — мала засновуватися освіта. Одиниця повинна пізнати можливо всесторонньо цей світ історичного доробку, захопитися вартостями, які він витворив, служити їм собою. Тому єдиним шляхом до поєднаної і загальної культури мала бути школа, що вводила інтелектуальними засобами в цей пригаданий і запам'ятаний світ.

Внутрішні суперечності світу пригаданого минулого і виховання людини

Ця інтелектуально-традиційна теорія культури становить нині предмет спорів і сумнівів. Світ пам'ятевого минулого є світом, в якому існують одна побіч одної дуже різномірні вартості. Колись у житті вони вели неблаганну боротьбу, зобов'язуючи визнавців до посвята і до оборони. Коли вони уступили вже з життя і коли все своє дальнє існування завдячуєть до-

бродійній людській пам'яті, перебувають одна побіч одної згідно і спокійно.

Усім цим вартостям залишилася туга за повним і дійсним життям, і кожна з них прагнула б знайти шлях повороту до нього. Але цей шлях веде через живих людей, через затягнення їх у службу.

І тут починається трагедія насправді не нова, але нині особливо чітка, хоча завжди з уподобанням затемнювана як неістотна. Тим часом це найглибша трагедія новочасності.

Бо в минулому, про яке пам'ятає і прагне пам'ятати європейська свідомість, знаходяться сполучення вартостей 'світоглядово так відмінних як доробок грецької і римської культури, як культура старовинного Сходу і християнська культура, як ідеї раннього середньовіччя і доби просвічення. Але тому, що всі вони пред'являють права до того, щоб не тільки були запам'ятані, але щоб були також потверджувані й реалізовані, отже ідеологи, що конструкують виховання, змагають наполегливо до того, щоб виказати, що між цими різнопіднimi сполученнями немає неусувальних суперечностей, і що те, що називаємо сучасною європейською культурою і що маємо зашептити шляхом виховання, є узгідненням противенств і можливо повним використанням цілого минулого.

В імені цього сполучування і використовування робиться багато блудів і штучностей. Восягається звичайно це сполучення коштом резигнації з поваги й відповідальности трактування окреслених сумісніх систем вартостей, восягається затирянням їх чіткості і призвищуванням переживати їх не до кінця, не до меж остаточності. Хто ж мав би насправді жити так, як жили греки, або так, як жили середньовічні святі? І хто ж зумів би жити водночас так, як греки, і так, як святі? Коли переживається до кінця і до глибини сполуки вартостей пригаданого світу, розбуджується в собі знову цю смертельну боротьбу, яку вони раніше насправді вели, і тоді треба вибирати. Хто прагне уникнути поваги вибору і все ж таки зберегти контакт із усім минулим, знає тільки один шлях: поверховно й довільно черпати з різних систем вартостей, задержуючися перед тією межею, від якої починається між ними

спір. Тому теж сучасні виховні ідеали є — згідно з тією інтелектуально-традиційною доктриною культури — таким пацифікаційним видобуттям із різних сполук вартостей того, що в них є спільне. Подібно як дійсм прагнув втихомирити спори між віровизнаннями устійненням того, на що всі релігії можуть погодитися, подібно й нині цей — коли так можна сказати — „педагогічний дійсм” намагається вирівняти світоглядову боротьбу, пов'язану з введенням у життя різнопідніх систем давніх вартостей, про які знаємо і пам'ятаємо.

Але вислід цих намагань найчастіше такий, що одиниця починає жити на двох непогодженіх і протиставних площинах: актуальній і нагадуваній. У пригаданій сфері не зобов'язують тоді жадні ретельні критерії, жадні дійсні потвердження не є вимагані. Вистачить знати, що випадає знати. А в актуальній сфері бракуватиме всяких керівних ідеалів, бо коли багато з-посеред захвалюваних не дається здійснювати, можна не вірити вже в жадні й вигідно міркувати, що всякий ідеалізм є тільки шкільною лекцією, з якої врешті виростає.

Дисонанс в збірному житті

Ця інтелектуалістично-традиційна доктрина культури й виховання викликає занепокоюючі вияви не тільки в житті одиниць. Вона веде також у збірному житті до небезпечних заплутань. А саме витворює дуже глибокий дисонанс між історично освіченою верствою і верствою, позбавленою такої освіти. Серед освічених починає витворюватися почуття вищості і виключності. На них, і тільки на них, має спочивати увесь глягар вдержування культури й обов'язок плекати її довкруги. Але почування ексклюзивності і вищості не є доброю закваскою глибшої культурної творчості. Не є нею і знавство. Не раз можна було спостерігати, що ця еліта вирафікована в знавстві давнього минулого, не має дійсної культурної сили. Вона, найчастіше, з упливом часу, перестає виконувати і популяризаційну місію, якою раніше радо чванилася. Бо в міру зростання засягу того, що належить знати, комплікується можливість ділитися знанням з іншими. Доступ до цієї еліти стає трудніший, мова, якою вона користується, щраз менше зрозуміла для загалу.

Таким чином замикається каста знавців.

Ті, яких стосунком до традиції рядять практиковані в житті інтуїції й обичаї, найчастіше даремно шукають це знання про минуле, яке їм дійсно потрібне. Даремно домагаються того, щоб знання про минуле поглиблювало співжиття з цим минулім, яке і так триває в не-свідомій сфері нашого буття. Вони відчувають легковаження знавців різномірних епох народів, які втішаються власною знайомістю речі. Вони відчувають власне відсунення від участі в культурі, яку вважається знанням про минуле.

В цих умовинах творчість мистців і вчених найчастіше зриває контакт із народнім ґрунтом, втрачає суспільний резонанс, який є, однак, умовою її здорового розвитку. В цих умовинах і діяльність політиків сходить на бездоріжжя доктрин та формул. І водночас щоденне життя широких мас тратить віру в науку, мистецтво чи політику, які не розуміє. Одною з оман ліберальної демократії саме було переконання, що загальне піднесення культурного рівня можна буде осягнути завдяки популяризації, продовженої аристократичними знавцями.

Поняття традиції і вартість життєвої форми зоставання минулого

Конфлікти, які поставали в межах особового і збірного життя, на ґрунті інтелектуалістично-традиційної доктрини культури, були плодом розкладу традиції як живої сили і фальшивової її розуміння історизмом. Історизм змагав до виключного вивищення пам'яттевих форм зоставання минулого, легковажив життєві форми, відмовляв їм самостійності і значення.

І хоча обидві ці форми зберігання минулого не виключаються взаємно, але тільки невеликий вирізок минулого втримується водночас: у житті і в свідомості. Звичайно минуле, про яке знаємо, не є вже минулім, що ним живемо, що ним живе, не є минулім, про яке знаємо. Не завжди знаємо і не завжди вміємо свідомо здавати собі справу з того, що з минулого у нас живе і через нас доходить до голосу. Що пульсую, що б'ється в нашій крові, що давності завдячує голос інстинкту чи голос сумління, що зформувало наш характер і нашу уяву —

рідко це знаємо напевно. Найобманливіші і спірні є — як відомо — ті всі наукові студії, які прагнуть відповісти на такі запити. Минуле, яке в нас живе — або, кажучи інакше, що з минулого насправді в нас живе — оце є таємниця, яку наукою досі розплутати не вміємо. Історичне знання охоче подає нам відомості про той великий світ минулого, про який маємо знати і пам'ятати. Але належитьстерегти перед непорозуміннями: що про якесь минуле пам'ятаємо, це зовсім не значить, що ним живемо. Тому трактування всякої діяльності, що поширює засяг історичного знання і популяризує її в суспільстві, як великої місії підтримування традиції, є оманне.

Історизм нищить традицію. До істоти традиції належить поняття вартості і зобов'язання до життєвої реалізації. Але зі становища пам'яті всяке минуле є рівно важливе. Ієрархія

ЗАСНОВАНО ФУНДАЦІЮ „УКРАЇНСЬКА ОПЕРА”

Як інформус довголітній мистецький керівник Українського Оперового Ансамблю в Нью-Йорку п. Лев Рейнарович, у кінці 1976 р. в Нью Йорку засновано фундацію „Українська Опера” для допомоги і розвитку Українського Оперового Ансамблю. Ансамбль, створений 26 років тому, потребує нового реквізиту, поповнення оркестри та складу солістів. Фундацію „Українська Опера” створено під протекторатом УЮКА, фонди й пожертви депонуються в УФК Кооперативі „Самопоміч” у Нью Йорку під наглядом Контрольної комісії, очоленої дир. Романом Раковським. Ред. Л. Полтава входить до складу цієї Комісії як пресовий референт.

На новостворену Фундацію пожертвувала ФККО-оператива „Самопоміч” у Нью Йорку 500 дол., відома солістка Галина Андреадіс передала увесь прибуток з своєї найновішої платівки „Білі лебеді” (в супроводі аргентинської оркестри); також прибуток із платівки „Юкрейніск рок сонгс” із записом українські пісні у ритмі танцювальної музики передав на Фундацію п. Євген Шамо, власник фірми „Ей Арт Продакшн”.

Стейтовий уряд в Олбані, Н. Й., придбав по тисячі дол. допомоги річно для Українського Оперового Ансамблю, але відтепер буде передавати по 1 дол. за один зібраний українцями долар.

Якщо хто бажає замовити собі дві нові платівки, названі вгорі, що коштують разом з пересилкою 12 дол., або бажає внести пожертву на Фундацію „Українська Опера”, нехай пише на адресу:

Ukrainian Opera
P.O. Box 265, Manastic, N.Y. 11950

і селекція не можуть бути переведені. А коли ціле досліджуване і пізнаване минуле стає важною і гідною наслідування традицією, то це найпевніша дорога до зневіри у вартість традиції взагалі.

Тому ерудиційно-антикварне наставлення будить спротив у вигляді антитрадиційних течій, що домагалися радикального визволення сучасності з пут минулого.

Натягнені аргументи, які мають виказати, що в усьому залежимо від цілого минулого — провокують до рівно натягнених доказів, що сучасність є цілковито оригінальна.

Цей антиісторизм будить жах серед правовірних визнавців історизму. Видаеться варварством, що ницить культуру. Але в суті речі обидві ті сучасні течії взаємно обумовлені.

Тому історизм не є ліком на антиісторичні течії нашої епохи. Тому також її антиісторизм не здержує історичних дослідів, ані не обмежує історичного мислення. Зв'язок цих обох, неслушно протиставлених становищ, вияснюється їх генезою. Вони є виразом того процесу, який впродовж XIX сторіччя послабив життєві форми зоставання минулого і скріпив значення пам'яттєвих форм. Втрата дійсного зв'язку з минулим показувала шукати цей зв'язок у сфері пам'яті. Таким чином поставав історизм, який не потрапив вибирати й оцінювати. Реакцією проти нього ставав антиісторизм.

Переможення обох цих спряжених небезпек вимагає, отже, усунення причин, які їх викликали, себто опанування чинників, що послаблюють значення життєвих форм зоставання минулого. Прояви цього змагання можна вже спостерігати в сучасній Європі у різномірних намаганнях реорганізувати суспільну дійсність в дусі підтримки і відродження традиційної тягlosti. Їх можна спостерігати також в інтелектуальній сфері.

Нині починає визрівати переконання, що надто однобічно, неслушно підвищено з двох форм зоставання минулого, тільки ту одну, що засновується на досліджуванні і пам'ятанні. Тягlostь культурного життя зберігається не тільки з допомогою знання про те, що минуло, але зберігається також: утримуванням у житті того, що було. А навіть значно глибше і ліпше зберігається ця тягlostь між учора й сьогодні

завдяки тому, що сьогодні ми живемо так, як жили вчора, ніж завдяки тому, що знаємо і пам'ятаємо про звідкіль інде байдуже минуле. Істотний і тривалий зв'язок між вчора й сьогодні засновується на посвояченнях глибших, ніж ті, які створюють знання і пам'ять. Це — посвоячення, що зв'язують звичаєм, устійненим стилем життя, структурою мислення, способом відчування. Посвоячення цього типу відіграють вирішальну роль у підтримуванні тягlosti й сущільності життя одиниць і народів. І саме в цих посвояченнях виявляється сила минулого, яке ще живе, яке — не один раз — завжди живе.

Визнання, що життєва форма оставання минулого може мати більшу вартість ніж пам'яттева форма, веде до вагомих консеквенцій. Воно означає передусім скріплення довір'я до сил і можливостей біжучого життя, віру в вартість нової культурної творчості. Шлях до культури веде не тільки — а може навіть і ненайліпше — через знання про давній доробок, але через формування біжучого життя згідно з сучасними змаганнями й ідеалами, а на основі минулого, яка живе в теперішності. А втім кожна велика культура жила здійснюванням власних вартостей, дисциплінуванням особовости, візією нового життя, а не наслідувальним оживлюванням у собі передказаних вартостей. Підкреслення значення, яке має оставання минулого в дійсному житті, веде до нового оцінювання одиниць. Тоді ставиться вимогу внутрішньої сущільності, а особливо згідності між поступуванням і знанням, яке посидаємо. Вартість життя одиниці не можна міряти запасом посіданіх нею відомостей про минулі добра. Цю вартість міримо реалізаційною здібністю, справжнім і відповідальним зворушенням, свідченням собою минулого, яке триває. Це вимагає сильнішого наголошення активного боку людської природи, моментів характеру й обично, а не тільки інтелекту. Знання може завести нас усюди, можемо знати про все різномірне минуле, але жити можемо і мусимо тільки в одному, окресленому долею, місці, часі і просторі, даючи самим собою вираз минулого, яке завдяки нам триває і залишається в теперішності. Ніхті не вибирає собі батьківщини. Таким чином підкреслення ваги минулого, яким

HANKEOPTOWINNI HAPOL HA CBTII

1. Benedetto Croce: „La storia come pennino e come azione“, ed. Laterza, Bari, 1954
 2. Ernst Troeltsch: „Der Historismus und seine Probleme“ 1922
 3. Ernst Troeltsch: „Der Historismus und seine Theorie“ 1924
 4. K. Hessen: „Die Krisis des Historismus“, 1932
 5. H. Mühlenfeld: „Politik ohne Wunschebinder, die konserватive Aufgabe unserer Zeit“, 1932
 6. J. Bury: „Idea of Progress“ (New York, 1932)
 7. E. Spranger: „Kultur und Erziehung“, 1932

Bnokopnctaha jitepatypa:

3 minn hegedüneb bindgöttere hohentta tpađunnu
ak sacađhno mor nasahe 3i cęfepoio minyjolo,
taknum kimbemo i nke eartae a tian mittere mityjje
hacclimken, hacclimken boho e a jincchomy 3e'array
3 ayxobinn smicton mijoalo nokojoihna.

Smartohn zo stramohisyrashn ooox foopm so-
ctrebarah minyjoro, sripihneko mohatta tparan-
tii Bia negesnuk, sri nom — upnhanamhi Bia
ctrojittu — myke cniupho sarlopokkyarun. Bia he-
geemken ictopismay, arkn, tparatyonu nite mi-
chymje ak tparanuhi, bilidengpar in ejmekent raptoc-
tin, uo soobor, asyrazja no okpecjeheho tony kint-
ta, a takomk Bia negesnuk antropofismy, arkn
sljnoe e lipochertnbroo motzabio hejtuhobear
barsajji shahenka tparanuhihnx noe nazah.

Spícte zhárehná kultivórx ſopm ſocibráhna
mnyjoro cráhoriňa honin̄ farx y cbigomecti
cyaohoi ethoxi. Bič cunqunne ſpctatohe ha-
upýkemna kohfjirkis mik unni ogoña ſopma-
mn. Aje s xanjinho, koin̄ neperate binctara-
ja. Štinkrapho-epýjaníñin̄ etocgyohk zo mny-
mi ſabahna: uðozahulayeari ūnpo h y triž un-
taiotb nepež hauum nozohinhna hori h baro-
a skryaziphom̄ kinti ſrások h ñabarichto, ſpogc-
moro i koin̄ bojhohac ſpctare ſotpega ūykrati
mi ſabahna: uðozahulayeari ūnpo h y triž un-

Индивидуальный кинотеатр

жирено, озягае гармонійна поїзд хамоняп-
холо, біннаю і поїзд огораєки, зв'язання в і кон-
кремтою історичного континуум, означає ви-
мігти певні післяво, ексклюзив, опріанізм фопа
життя на землі післяво інтереси, інтереси від-
підтримують відповідно до розподілу ми-

Д-р. Ол. Соколишин — старший бібліотекар

КНИГАР МИРОН СУРМАЧ СТАРШИЙ

Заходом Українського Комітету 200-річчя Америки та 100-річчя поселення українців у ЗСА при Комітеті Об'єднаних Американсько-Українських Організацій - Метрополітальному Відділі УККА в Нью Йорку вшановано п'ятьох заслужених осіб за їхню довголітню працю для добра Америки й Американської України. На святочному бенкеті, що відбувся 4-го грудня 1976 р. в Нью Йорку, відзначено Катрю Пелешок, Іванну Бенцаль, балетмайстра Василя Авраменка, проф. Теодора Онуфріка, диригента хору церкви св. Юра та сеньйора українських книгарів Мирсна Сурмача старшого. Мирон Сурмач прибув на бенкет з сином Мироном, дочкою Славкою Сурмач-Міллес, невісткою та трьома внуками. Представив Сурмача старший бібліотекар д-р Олександер Соколишин, після чого ціла заля відспівала „Многолітстві”, і він передав ювілятові плякату-таблицю.

Мирон Сурмач, народжений 8 січня 1895 р.

Д-р Легесс і д-р Шак наводять такі факти про малознаних данакі:

— Коло 200.000 їх животіють у пустельних районах, де температура часто перевищує 120 ступнів за Фаренгейтом.

— Протягом останніх ста років три великі експедиції вирушали вглибину Данакської пустелі, щоб дослідити ріку Аваш, яка пропливає через неї, і всі вони зникли без сліду.

— Верблюди — єдиний спосіб їх транспортації — завжди мають першенство супроти людей, коли каравані підходять до оаз з джерельною водою.

— Молоді данакі щойно тоді стають рівноправними членами племені, коли уб'ють чи каструють кількох людей чи обікрадуть у сусіднього племені бодай одного верблюда.

— Дівчина з племені данакі ніколи не вийде заміж, аж поки її наречений не принесе їй у дарунок якусь частину тіла його вбитої жертви.

— Будучи мусульманами, данакі можуть мати по кілька жінок віком іноді нижчим від 15 років. До своїх жінок вони надзвичайно ніжні і запобігливі.

— Тих, що поповнили подружню зраду, данакі зв'язують і кидають у ріку Авашу в жертву крокодилам.

— Данакі — кочовики і сільським господарством не займаються.

— Свої житла вони будують з гілля акації, накриваючи їх травою.

в Західній Україні за порадою діда прибув до Америки 1910 р. і поселився у Вількес Беррі, в Пенсильвії, де українські емігранти працювали в копальннях вугілля і по фабриках. Прибіз із собою молитовник, календар oo. Василіян із Жовкви, сонник і ще кілька книжечок. Земляки просили його замовити й для них календарі на 1911 рік. Він те радо зробив і тим розпочав торгівлю книжками.

У „Свободі”, видаваній у Джерзі Сіті, 2-го лютого 1961 р. появився його автобіографічний спомин: „Як я став книгарем”, з якого довідуємося, що Сурмач ходив по хатах з книжками і по фабриках під час обідової перерви, а в неділі й свята під церкву. Книжки брав на продаж з книгарні Гришка в Скрентоні, яка існувала там ще з 1905 р. У Вількес Беррі Сурмач з іншими людьми заснував „Просвіту” і створив бібліотеку-випозичальню.

В 1913 р. Сурмач прибув до Нью Йорку, замешкув на 7-ій вул. і включається в українське життя, співаючи в хорі церкви св. Юра. В той час у Нью Йорку було ще дві українські книгарні, Чарнецького і Василя Пуйди, що продавали книжки, видавані на Рідних Землях, а також у видавництві „Українського Голосу” та „Канадського Фармера”.

У 1918 р. Сурмач спільно з Іваном Курилюком перебрав книгарню Пуйди і назвав її „Січовим Базаром”. Слід згадати, що при 4-ій вул. мав уже тоді книгарню Ляхович, яку назвав „Український Базар”. На сторінках „Свободи” почали появлятися „Вісти із „Січового Базару”, в яких Сурмач інформував про товари, які можна набувати в його крамниці, зокрема мед з власної пасіки..

На 7-ій вул. кипіло життя. Там існувала Організація Оборони Чотирьох свобод України, в якій працювали Січинський, д-р Цегельський, Трач, Рев'юк; там проф. Дмитро Андрейко мав друкарню; там продавали землю під українську оселю біля Плейфілду, Нью Джерзі, названу „Нова Україна”; існував там Клуб Української Молоді. На 7-ій вул. мешкали нинішній голова УККА проф. д-р Лев Добрянський

і парох церкви св. Юра о. Микола Підгорецький, відомий релігійний і культурно-політичний діяч.

В 1927 р. Сурмач переносить свою книгарню на Евеню „А”, де створює першу українську радіопрограму. В 1943 р. книгарня Сурмача знову повертається на 7-му вул., де знаходиться й нині вже під зарядом його сина. Зі статті д-ра Семена Демидчука „Культурникові-підприємців хоч мале признання в дарі у чвертьстоліття праці”, вміщеної в ювілейнім календарі книгарні „Сурма” на 1945 рік, довідуємося, що в цьому „Базарі” продавали не лише книжки та мед, але також ноти, гердані, вишивки і різні гуцульські вироби, а також театральні ноти, календари й календарики, фонографи, українські платівки, фортепіано; тут же була друкарня і провадилися торговельні курси.

Календарі „Сурми” містили оригінальні малярні нашіх мальярів — М. Мироша, Вас. Петрука, Н. Глущенка, портрети Т. Шевченка, Ів. Франка, наших князів і гетьманів, УСС-ів. Від 1925 до 1935 року Сурмач видав 87 рольок для самограйного фортепіано з музигою М. Гайворонського, П. Углицького, Придаткевича, П. Гуменюка. На тих рольках з'явилася опера Ніщинського „Вечерниці” із поясненням та життєписом автора пера д-ра Л. Цеглинського. Заходом радіопрограми в 1943 р. поставлено оперу „Катерина” Аркаса.

Сурмач дав почин до організації спілки українських хорів, якими диригували Гайворонський та О. Кошиць. На радіопрограмі „Сурми” влаштовувано конкести коломийок в 1928 р., козачків у 1939 р., молодих співаків у 1941 р., відзначувано національні та релігійні свята. Для піднесення національної свідомості „Сурма” поширювала образи Гуцульщини, Бойківщини, Лемківщини, Волині, Поділля, Буковини, Київщини, Кубані та Карпатської України. На радіобаялях „Сурми” виставлювано „Запорожець за Дунаєм”, лібретто із творів Тараса Шевченка з виступами Ольги Лепкової, Дениса Руснака, сестер Боднарівен, Мих. Скоробогата, Павла Гуменюка і багатьох інших.

У 1945 р. Сурмач видав ювілейний календар альманах з нагоди 25-річчя існування своєї книгарні, 17-річчя української радіопрограми й пам'яті Олександра Кошиця. В 1943 р. Сурмач

видав оперу „Катерину” з текстом і англомовними перекладами кількох поезій Тараса Шевченка та життєпис Т. Шевченка пера проф. д-ра Лева Добрянського, а також бібліографію видань про Україну англійською мовою. Тут знаходимо спомин Василя Авраменка про О. Надорожного, композицій Мих. Гайворонського, спомин про творця опери „Відьма” Павла Печеніги-Углицького, уродженця Харкова, як також спомин Мирона Сурмача з похорону Олександра Кошиця з оригінальними знімками.

Сурмач є видавцем численних книжок, які годі тут вичислити. Він є автором брошури „Як осiąгнути успіх”, дописів у часописах і журналах, автором спогадів про давню Американську Україну. В його архіві зберігається багато листів наших визначних діячів культури, зокрема Богдана Лепкого. У Сурмача була в продажу велика кількість 1-го і 2-го тому споминів Вол. Винниченка. Бракувало третього. Він запитував мене, чи не варто видати фототипіч-

***** ФАЛЬШИВИЙ АЛЯРМ В ЗВ'ЯЗКУ З „СВІНЯЧИМ ФЛЮ”

Намагаючись врятувати програму щеплення проти „свинячого флю”, на яку витрачено десятки мільйонів доларів — твердять експерти, — урядові чинники, преса і телевізія уживають тактики застравування. Тим часом цілий ряд конгресменів, урядовців і лікарів твердять, що:

— Не було жадного випадку захворіння на „свиняче флю”, а щеплення проти цієї недуги, відколи почалася паніка, не дають жадного ефекту, і взагалі ця недуга не є заразливою і смертельною.

— Єдиний випадок „захворіння” на „свиняче флю” в Мізурі виявився як звичайна грипа.

— Подане в пресі число 113 випадків смерти після щеплення проти „свинячого флю” явно перевільшене — їх було лише 41, і дійсною причиною смертей були зовсім інші фактори.

Конгресмен Леррі МекДоналд, що є доктором медицини, вимагає грунтовного дослідження причин і цілей поширення паніки в зв'язку з небезпекою поширення „свинячого флю”, яке спричинило в 1918 році смерть понад 20 мільйонів людей.

Конгресмен Рон Пол, також доктор медицини, заявив: „Я обурений цією програмою, якою змарновано понад сто мільйонів доларів”. Цю програму Рон Пол називав „політичним маневром”.

Д-р Ернест Германн, професор мікробіології, вимагає резигнації ініціаторів програми боротьби проти уявного „свинячого флю”.

ним способом третій том. Я уважаю його переглянув і стверджив, що Винниченко так очорнив Головного Отамана Симона Петлюру, що не варто того тому видавати. Він послухав й не перевидав. Знайшлися інші люди, що його перевидали.

Коли М. Сурмач переніс свою книгарню з Евеню „А” на 7-му вул., там на 3-му поверхі проф. Микола Чубатий редактував орган УККА „Юкрейніен Кводерлі”. В його будинку містилися УВАН, Товариство Українських Інженерів та ЗУАДК. Слід згадати, що за моєю порадою Сурмач видав платівку маршів УПА й дум у виконанні покійного лікаря-бандуриста Зеновія Штокалка.

У Золотій Ювілейній Книзі зредагованій мною з нагоди 50-ліття зорганізованого українського громадського життя в Нью Йорку, 1905-1955, і виданій зарядом Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Нью Йорку — Відділ УККА 1965 р. на стор. 155 зустрічаємо такий опис книгарні Сурмача: „Там можна побачити по стінах галерію наших церковних, національних, культурних й громадських діячів, національні українські інструменти — бандуру, ліру, рільниче знаряддя, як коси, серпи й т. п.” Книгарня „тепер має вигляд Українського музею”. „В „Сурмі” можна дістати на Різдвяні Свята традиційну кутю, мак, сушені гриби, зобачити крайову макітру, а на Великодні Свята набути писанки, роботи Славки Сурмач — доні власника книгарні...” „В „Сурмі” можна знайти всю українську пресу, що виходить у світі, та українські журнали”. Під тими словами є знімка відомого фільмового артиста українського роду сл. п. Джона Годяка з його дружиною Анною Бакстер, які оглядають на виставі образ Мадонни пензля Славки Сурмач. Славка помістила в англомовному творі „Юкреніен Артс” розвідку про українські писанки з описом, як їх виготовлювати. Цю її працю перевидано окремою відбиткою.

Пані Славка почала малювати побутові сцені з українського життя спочатку на склі, а згодом на полотні. Видала цілу серію поштових карток.

Мирона Сурмача вшанував минулого року 204-ий Відділ УНС ім. о. Агапія Гончаренка в Нью Йорку та недавно українські пластунки

з гуртка „Веселка”, вручивши йому грамоту та альбом. В рукописі є широкі спогади М. Сурмача, які чекають лише редакційного оформлення.

ЛІПНЕ НІЗНО, ЯК НІКОЛИ, АБО Ж БУВАЙТЕ ЗДОРОВІ, ТОВАРИШУ БРЕЖНЕВ!

Арношт Колман був членом советської комуністичної партії майже 60 років. Недавно, відвідуючи свою дочку в Швеції, він одержав право азилу і виступив з партії. Нижче подаємо в скороченні його листа до Брежнєва, надрукованого в лондонському „Таймі”. — Ред.

Я хочу повідомити Вас, що залишаю Советську комуністичну партію. Мені тепер 84 роки і в партії я перебував 56 років. Я вступив до неї, щоб боротися за соціальну справедливість за щасливу майбутність людства. Тепер, по довгих і болісних роздумах, я прийшов до тяжкого рішення.

Народжений я в Празі і опинився в Росії як воєннополонений під час Першої світової війни. Я боровся на чотирьох фронтах за встановлення советської влади. В 1920-их роках я був членом Центрального комітету Німецької комуністичної партії.

Протягом Другої світової війни я працював у політичному керівництві советської армії. В 1945 р. я був призначений керівником відділу пропаганди Чехословацької комуністичної партії в Празі, але через три роки після того був заарештований, вивезений до Москви і засуджений без суду на три з половиною роки ув'язнення на Луб'янці. Після реабілітації я був призначений директором Інституту філософії Чехословацької Академії Наук.

Після того, як Хрушчов викрив криваві злочини Сталіна, я почав розуміти, як глибоко скорупована Советська комуністична партія і советська влада, і що я, як її член, мушу нести частину відповідальності.

Проте, 1968 рік був для мене направду зворотним пунктом. Коли Ваші війська окупували Чехо-Словаччину, підпорядкувавши її Вашому політичному диктатові і нещадно її визискуючи, я втратив усюкі ілюзії щодо характеру Вашого режиму. В Советському Союзі місце колишніх капіталістів і поміщиків зайняла упривілейована каста партійних і державних

бюрократів. Вони тримають у своїх руках всю владу, живуть ізольовано від народу і зневажають простих людей, нехтуючи їхні насуцні потреби.

Після 60-ох років існування советської влади в ССР населення все ще не має основних демократичних прав. Замість вільних виборів там голосують за кандидатів призначуваних згори. Там немає політичного життя. Страйки заборонені, а професійні спілки обстоюють лише інтереси держави. Політичні дискусії також заборонені і кожне друковане слово переходить жорстоку цензуру. Будь-які інформації є лише фальшивою пропагандою.

Дисидентів в ССР нещадно переслідують — тисячі їх поневіряються по тюрях, концтаборах і тюремних психіатричних лікарнях. Багатьох карають лише за їхні релігійні переконання. Там немає жадної інтелектуальної свободи творчості.

Проповідуючи „міжнародне відпружнення” і „мирне співіснування”, Москва фактично розбудовує невпинно зброю масового нищення і підготовляється до агресивних воєн. Поза своїми кордонами вона тримає величезні армії. Під заслоною „самовіданої допомоги” національно-визвольним рухам і недорозвиненим країнам Москва засилає в ці країни своїх численних агентів, щоб естановити там свою військову і політичну домінацію. Вона також постачає зброю і підтримує реакційні режими та інтернаціональних терористів.

Я не заперечую советських успіхів в діяльності освіти, науки, техніки і старань Москви за безпечити країні стандарти життя для значної частини населення. Але не хлібом єдиним живе людина.

Людина мусить мати право говорити і писати те, що вона думає, вибирати місце для свого життя. Але так само, як за Сталіна, советські письменники мусять ховати свої твори і советські громадяни бояться цензури, пишучи свої листи до друзів і рідних.

Чи не є це крайньою жорстокістю відбирати дітей від їхніх батьків, забороняти об'єднуватися родинам, відмовляти людям виїздових віз, відбирати родинам політичних в'язнів права бачити їхніх рідних, писати їм листи? Як довго

можна жити в таких умовах? Я вже більше не можу..

**

Прочитавши цього листа, люди, які на власній шкірі зазнали всіх принад комунізму, можуть лише дивуватися, як пізно пізнав суть советського режиму цей старий комуніст, що вірно служив Сталінові і Хрущову на протязі понад 50 років. А проте, для англійських читачів, які все ще вірять у советські грушки на вербі, ця сповідь Кольмана може принести немало користі, розкриєючи їм очі на жахливу дійсність у країні, з якою англійські лейбористи так хочуть „співіснувати”.

ЯК У КИТАЇ БОРЮТЬСЯ З БАГАТОДІТНІСТЮ В РОДИНАХ

У червоному Китаї застосовують брутальну тактику „Великого Брата”, щоб змусити населення широко вживати засоби проти запліднення, заявляє відома журналістка Мерін Вернер, яка недавно віддала ту країну.

Молоді чоловіки мають право одружуватися лише посягненні 28 років, а дівчата 26-ти і можуть мати не більше як двох дітей. Якщо вони порушують це правило, то влада їх карає, а „свідомі” сусіди навіть поривають з ними всякі контакти.

„Мене вразила відсутність будь-якої індивідуальної свободи серед китайців, — констатує Мерін Вернер. — Там фактично не існує законів, крім заряджень влади. У кожних своїх діях рядовий китаєць мусить оглядатися на так звані вуличні комітети. Живут вони в стані постійного морального терору.

На кожній вулиці, в кожній фабриці і в кожному колгоспі існують „громадські комітети”, які стежать за поведінкою громадян і контролюють їхні розмови. Вони знають навіть про те, з котрим хлопцем ходить та чи інша дівчина на побачення і чи сподіваються в якійсь родині дитини. Виявів фізичних впливів журналістка на зауважила, але моральний тиск на населення спостерігала на кожному кроці.

Рівень народжуваності в червоному Китаї згідно з даними комісії ОН у справах населення землі обнизився з 40 дітей на 1000 людності в 1960 р. до 27 у 1975 році.

ПОДОБАЄТЬСЯ ВАМ НАШ ЖУРНАЛ?
ПЕРЕДПЛАТИТЬ ЙОГО ВАШИМ
БЛИЗЬКИМ

СПАДЩИНА ГЕТЬМАНА ПОЛУБОТКА

У 1963 році я познайомився з вдовою і дочками царського генерала Н., які були певні, що є спадкоємцями казкового багатства і тільки якісь непорозуміння міжнародного маштабу, а також власна інертність перешкоджають неймовірному їх збагаченню. На доказ цього вони показали мені листа.

Наприкінці 1907 року проф. О. Рубець вислав генералові Н. листа, в якому повідомляв, що нащадків гетьмана України Павла Полуботка запрошуються на 15 січня 1908 р. до міста Стародуба Чернігівської губернії на конференцію, яка має уточнити список і генеалогічний зв'язок всіх живих нащадків гетьмана, і опрацювати організаційні заходи, щоб зажадати цю спадщину з Великобританії. Ініціативна група встановила, що генерал Н. є одним із нащадків гетьмана. Генерала Н. просили прибути на конференцію. В листі була приписка, що даний лист написаний не самим проф. Рубцем, а від його імені харківським адвокатом Кульчинським — довіреним професора.

Генерал Н. зустрівся з Кульчинським, який розповів йому цікаву історію.

.... Відомий музиколог, професор Петербурзької консерваторії Олександер Рубець, знаний збираль українського музичного фольклору, друг Чайковського і Римського-Корсакова, що допомагав йому при створенні опери „Мазепа”, „Черевики”, „Майська ніч”, протягом сорока років був опанованій ідеєю видобути з Англійського банку фантастичну суму спадщини гетьмана Полуботка. О. Рубець заразив цим наміром багатьох визначних людей свого часу, серед яких були представники родів князя Кочубея, графа Капніста і ін.

О. Рубець у 1865 р. осліп і виїхав з Петербургу до свого маєтку в Стародубі. За словами адвоката Кульчинського годі сказати з певністю, коли і як виникла ця легенда про Полуботкові скарби. Перші чутки про них з'явилися в 1827 р., коли газета „Сенатские Новости” спробувала була виявити нащадків Полуботка, вмістивши про це оголошення. Після цього протягом усього XIX стол. в газетах кілька разів з'являлися оголошення про колосальну спадщину гетьмана. О. Рубець провів величезну роботу, уточнюючи імена нащадків гетьмана та їхні адреси, а потім скликав їх на конференцію. На знак пошани до патріарха конференцію вирішено провести в Стародубі.

Генерал Н. виїхав до Стародуба, провів там десять днів і привіз брошуру, видану ініціаторами конференції п.н. „Листи нащадків Полуботка”. Він докладно розповів про все, що говорилось на конференції, своїй дружині. Моя розмова з нею відбулася через 55 років після цієї події, коли генерала Н. давно вже не було в живих.

Загляньмо й ми в історію, з якою познайомили у Стародубі нащадків гетьмана України Павла Полуботка.

Як розповідає легенда улітку 1720 року до Архангельська прибули чотири подорожники — троє молодих багатирів і літній „дядько-наставник”. Вони приїхали двома візками, запряженими чвірками добрих коней. На заїзджому дворі заявили, що хочуть закупити соленої риби. В усіх були довгі козацькі чуби на голених головах.

Зразу ж по приїзді літній козак почав якісь переговори з шкіпером англійської шхуни, що прибула для закупу конопель. Шхуна відішла в море разом із козаками. Шкіпер бачив, що вони внесли зі своїми речами якусь тяжку бочку.

За десять днів шхуна причалила до берегів Англії. Мандрівники залишилися на судні і почали другу серію переговорів зі шкіпером. Він трохи говорив по-російські, і вони запропонували йому взяти на себе обов'язки перекладача. Один із козаків пішов з ним на берег і незабаром повернувся з катерою.

„Наставник” і другий козак вирушили разом із шкіпером в кареті до Ост-Індської компанії, де старший козак повідомив, що він — Яків Полуботок з дорученням свого батька, українського козацького бунчукового Павла (він ще не був тоді гетьманом) хотів би зробити вклад в сумі 200 тисяч золотими монетами різних держав.

Ост-Індська компанія була в той час найбільшим банком Великобританії, і вона охоче прийняла вклад при умові чотири відсотки дивіденди на рік з нарощанням суми з року на рік за рахунок дивіденди. Вклад був внесений на невизначений рече-нець, аж поки зажадася його або сам Полуботок, або особи, ним призначенні, або, в крайньому разі, спадкосмії вказаних осіб.

Покінчивши з діловою процедурою і передавши золото до банку, козаки щедро розплатилися з шкіпером і попередили його, щоб нікому не казав про справу, в якій брав участь, натякнувшись, що в його інтересі краще мовчати, бо інакше може приключитися з ним біда.

Батько Павла Полуботка, Леонтій, був людиною великої сили і хоробрості — він воював разом з прославленим Богданом Хмельницьким, командуючи Переяславським полком. Пізніше успішно служив при наступникові Хмельницького — Самойловичеві, приятелював з ним і навіть одружив свого сина з племінницею Самойловича.

У 1667 р. повернувшись в Україну 23-літній шляхтич Іван Мазепа, що „шліфувався” при дворі польського короля. Незабаром він став батуриńskим полковником, а пізніше й гетьманом.

Після полтавської „вікторії” і втечі Мазепи Полуботок висунув свою кандидатуру на пост гетьмана. Але Петро волів стародубського полковника Івана Скоропадського, призначивши Полуботка бунчуковим. В скорому часі він став найбільшим землевласником на Україні.

Полуботок, знаючи, що не має у Петра довір'я, став на чолі української опозиції Петрові. І от, розуміючи, що його становище хитке, він і переправив до Англії свій золотий запас.

Дальша історія взаємовідносин Петра і Павла Полуботка, що закінчилася ув'язненням останнього (він був на той час наказним гетьманом) у Петропавлівській фортеці в Петербурзі, де він помер у 1724 р., до нашої теми не стосується, і тому ми переходимо до подій, зв'язаних з стародубською конференцією.

На думку ініціаторів конференції, за роки від 1720 до 1908 вложений в Ост-Індську компанію капітал зрос в... 1062 рази! Таким чином спадщина гетьмана Полуботка обчислювалася на 213 мільйонів карбованців. У 1908 р. ціна золота дорівнювала 90 копійкам за грам. Отже, йшлося про 240 тонн золота!

Ось як описували тодішні газети конференцію, на яку з'їхалося 350 „спадкоємців“ Полуботка:

„Стародуб. 15 січня відбувся грандіозний з'їзд спадкоємців гетьмана Полуботка. З різних кінців Держави Російської, з Петербургу, Москви, Києва, Харкова, Полтави, Херсону, Хабаровська, навіть з Галичини. Проф. О. Рубець звернувся до присутніх з промовою, в якій запевняв, що вклад гетьмана Полуботка в Англійському банку справді існує, що відомості про це має він від особи, яка заслуговує на повне довір'я. На прохання назвати цю особу п. Рубець пояснив, що вона працює як юрист консульта в Англійському банку, але спочатку ця особа була російським підданцем, а потім перейшла в підданці Англійської держави.

Один із промовців переповів давно відомі з преси чутки про те, що за донесенням англійських консулів в ніяких капіталів Полуботка в Лондоні немає, що всемогутній Меншиков, а пізніше Потьомкін-Таврійський зверталися до Англійського банку за капіталом Полуботка від імені російського уряду, але дістали відмовну відповідь. Інший промовець говорив, що в 40-их роках XIX стол. до Росії приїздили англійські агенти розшукувати спадкоємців Полуботка, і на тім справа скінчилася.

Дехто з присутніх пропонував звернутися до імператора або укласти російським адвокатам угоду з лондонськими колегами і таким чином добитися істини в Лондонському банку. Після довгих дебатів обрали комісію з 25 осіб.

Передусім треба було встановити, чи не міт вся історія з вкладом гетьмана Полуботка. Однак, в Англії також не сиділи склавши руки. Ост-Індська кампанія закінчила своє існування в 1857 році. Отже, переговори треба було вести з її наступницею. В Англії по всіх банках створено режим особливої секретності. Чим закінчився намір відрядити представників до Англії — невідомо. Прізвища учасників делегації не збереглися, крім одного — І. Куллябка-Корецького. Одначе, син Куллябка-Корецького недавно помер, а його діти нічого не знають про долю свого діда. Тим часом існує легенда, що він був в

Англії і звідтам не повернувся. Однак, П. Широченський твердить, що його бабка, І. Шеболдаєва, учасниця стародубської конференції, запевняла його, що І. Куллябка-Корецький, перебувши в Англії кілька років, повернувся до Росії з досить позитивною інформацією. Повернувшись він якраз перед Першою світовою війною.

Мати П. Широченського казала йому, що в 1937 році її запрошували до „Внешторгбанку“ (совєтський банк зовнішньої торгівлі — ред.), де з нею вели розмову в присутності службовців Англійського банку двоє англійців, які прибули до Росії розшукували нащадків Полуботка. Проте, ці переговори раптом перервались. За минулі роки склад службовців „Внешторгбанку“ дуже змінився, і знайти свідків переговорів англійців з дочкою І. Шеболдаєвої не вдалося.

Як же мається справа зі „спадщиною“ Полуботка сьогодні? Ось що повідомляє голова „Інтерколегії“ (установа, що розшукує спадщини емігрантів за кордоном — ред.) Андрей Коробов:

„Справа гетьмана Полуботка Інтерколегії дуже добре відома. Деякі громадяни час від часу зверталися також до уряду СССР, заявляючи, що готові зректися спадщини, але вважають, що держава не повинна нехтувати цим можливим скарбом. Нічого невідомо про розміри вкладу, якщо він був внесений, і умови росту капіталу. Єдиною підставою є розповідь англійського шкіпера.

Інтерколегія ще в 1958 році через своїх англійських колег, з оповіщенням посольства СССР у Великобританії, пробувала розшукувати активи Полуботка в Англійському банку і Скарбниці Великобританії, але всі спроби залишилися даремними. „Бенк ов Інгленд“ повідомив, що ніяких відомостей у цій справі не має. Поки не будуть знайдені якісь перевірені документи, цій справі судилося залишатися нерозкритою. Хто знає, може ці документи й існують...“

I. Наумов

(За журналом „Вокруг Света“ в скороченні)

ЩОБ НЕ СТАТИ ЖЕРТВОЮ ВБИВЦІ ...

Ви можете уникнути можливості потрапити на список жертв злонаміреного чи зумисного убивства, якщо додержуватиметесь порад поліційних експертів. У 1975 році в Америці вбито на вулицях, у приватних мешканнях і барах 20.510 людей — чоловіків і жінок. Фактично шанси бути замордованим ніколи не були такі високі в історії цієї країни, — заявив д-р Дональд Люнде, професор психіатрії в Стенфордському університеті в Пало Алто, в Каліфорнії. Ми, сказав він, охоплені пошестю убивств.

Щоб запобігти небезпеці раптом утратити своє життя, поліційні експерти подають такі поради:

— Не заходьте в суперечку, коли ви споживаєте алькогольні напої. Коли ви сперечаетесь з особою, яка вже випила кілька чарок віскі, то маєте діло з суб'єктом, який не мислить і не діє нормально. Ніколи не вступайте в дискусію в барах з незнайомими персонами. Вони можуть мати зброю. Стремуйте своє роздратовання і припиняйте дискусію.

— З двох осіб одна не має рації, коли одна з них чимсь розгнівана і втрачає самообладу.

— При гострих домашніх сварках негайно звертайтеся до поліції. Полісмен передусім подбає про те, щоб припинити сварку, не вдаючись до арештування. В інакшому випадку гостра сварка може закінчитися трагічно.

— Кожну звернену на вашу адресу загрозу сприймайте поважно і також не вагайтесь закликати поліцію, якщо навіть ця загроза виходить від одного з членів вашої родини.

— Вдома тримайте свою зброю незарядженою і в недоступному для інших осіб місці.

— Не робіть з грабіжника убивцю. Ліпше віддати йому ваші гроші, як ваше життя.

— Уникайте небезпечних районів у місті. Про ці райони ви можете довідатися з щоденної преси.

— Коли ви приїжджаєте до чужого міста, попросіть шофера таксівки, щоб порекомендував вам безпечний готель.

ЯК ТРЕНУЮТЬ АТЛЕТИВ У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Д-р Аллоїз Мадре, ветеран східнонімецького спорту, який у 1974 р. втік на Заход, розповів кореспондентові часопису „Нешенел Тінквает”, як вдалося спортсменам Східної Німеччини вийти на перше місце на Олімпійських змаганнях.

„Німецькі тренери, нехтуючи всяких правил та засади Олімпійських змагань, дають їх учасникам наркотичні засоби, вітаміни і змушують їх дознемоги тренуватися в спеціальніх засекречених таборах, де їх тримають на спеціальній дієті. Тренерам допомагають у цьому лікарі і науковці. В 1980 році вони присягаються „угробити” Америку. Атлети абсолютно позбавлені індивідуальної свободи, і кожний їхній рух керується з помічкою комп’ютерів.

Альоїз Мадре був тренером Корнелії Ендер, яка зібрала на Олімпійських іграх п’ять золотих зірок. Відстань 100 метрів вона пропливла за 55.88 секунди, встановивши світовий рекорд. Для цього вона, крім інших вправ, перед змаганнями мала перейти „водяні тортури”, плаваючи супроти сильної течії.

Східна Німеччина витрачає на професійний спорт величезні суми грошей — 5 відсотків зі свого щорічного національного бюджету, тоді як Америка витрачає на освіту і соціальну обслугу разом 3.6 відсотка.

Для підготови майбутніх атлетів у Східній Німеччині переводять серед дітей масову селекцію, вибирають найкращих і пускають у „спортивну маши-

ну”. Перед ними ставлять у житті лише одну ціль — виграти в змаганнях.

Очевидна річ, що подібні способи підготови атлетів застосовують також у Советському Союзі.

ТЕЛЕВІЗІЯ ВЧИТЬ, ЩО СЕКРЕТОМ УСПІХУ є БРЕХНЯ, ШАХРАЙСТВО І УБИВСТВО

Так звані телевізійні „шови” зацеплюють глядачам переконання, що єдиним способом добитися в житті успіху є насильство, секс, шахрайство, брехня і навіть убивство. Наприклад, фільми „Квіст” і поліційна драма „Серпіко” повчують молодих людей, що вони мусять взяти закон у свої власні руки і діяти на свій розсуд. В цих фільмах побити людину, навіть „замордувати” її — річ цілком оправдана.

Телевізійні фільми повністю побудовані на сексі. З „Екзекютів Сют” глядач довідається, хто і де з ким спить, хто і кого зраджує. Навіть хто кому перетинає горлянку. Це переконує молодих глядачів, що в цій країні все дозволене для того, щоб зробити своє життя щасливим.

„Герої” цих фільмів антисоціальні типи, які досвідчують успіхів насильством і підриванням авторитету влади, зокрема поліції.

Д-р Сілвермен та врує новий поліційний „тріллер” п.н. „Делвічіо”, з якого глядачі переконується, як легко поповнити злочин людям, що не можуть контролювати своїх емоцій. Детективний фільм „Чарліс Ейндже” — мішанина сексу і насильства.

Навіть чимало нових комедій гостро критикується психологами і педагогами. Зокрема у комедії „Голмс енд Йойо” глядачам зацеплюється зневага до поліції, яку представляється в смішному вигляді.

НЕ ЗАЗДРІТЬ ЛЮДЯМ З „ЧУДОВОЮ” ПРАЦЕЮ

Слюсарі, водопровідники, м'ясарі та інші ремісники-майстрі мають більше вдовolenня зі своєю праці, як професіоналісти з „чудовою” працею, заявляють психологи.

Пілотам, стюардесам, лікарям, медичним сестрам і іншим особам із здавалося б чудовою працею не слід заздрити, заявляє консультант в Ессекс Савні Госпіталі в Монтклері, Н. Дж.

„Нудьга — звичайна річ серед людей, які займаються бюровою працею, сидячи за столами від дев’ятої до п’ятої години щодня.

Пілоти носять чудову уніформу і літають по всьому світі, але більшість часу проводять вони в маленькій кабіні з очима, втупленими в інструменти. Я знаю багатьох пілотів, заявив д-р Вілліям, які воліли б бути шофераами автобусів, якби одержували платню пілотів.

Стюардеси, яким заздрять багато дівчат в Америці, не вважають свою працю цікавою. Їм байдуже, чи вони мусять ночувати в готелі у Гонг Конгу, Берліні чи Детройті. По кількох місяцях праці стюардесою вони радо заміняли б її на працю кельнерки в ресторані.

Це саме з лікарями і медичними сестрами. Більшість лікарів свою працею нудяться в оточенні пацієнтів з їхніми хворобами. Невеликий відсоток їх справді віддається всію душою лікарській практиці, систематично читає спеціальну літературу. Години медичних сестер нерегулярні, вони мусять цілий день бути на ногах, постійно дивитися на людські страждання і дбати за часто капризними пацієнтами.

Фактично, заявив д-р Шварц, найбільше приємності дас робота слюсаря, водопровідника-пльомбера, м'ясаря.

А. ШОПЕНГАУЕР — АФОРІЗМИ ЖИТЬОВОЇ МУДРОСТІ

Німецький філософ Артур Шопенгауер (1788-1860 рр.) своєю філософією випередив приблизно на сто років індівідуалістичну тенденцію сучасного екзистенціоналізму з типовою для нього асоціяльною тенденцією, а зокрема навіяну, запозиченим у Байрона, культом генія, який особливо причарував горду, трохи снобістичну індивідуальність цього видатного філософа-мислителя. Нижче подаємо для орієнтації в перекладі низку афоризмів і думок з книжки А. Шопенгауера — Ред.

Нам відповідає такий тип чужої свідомості, рівень якої гармонізує з нашою.

Розумний серед недоумкуватих неначе годинник, що нормальну визначає час, тоді як усі годинники, що на вежах, фальшиві. Але яка йому користь з того. Увесь світ крутиться згідно з фальшивими годинниками, і навіть той, кому відомо, що тільки його годинник визначає час без похибки, достосовує свій час, за вказівками годинника, що на вежі.

Ніхто не спроможний вийти за межі своєї особистості. Особистість наперед визначає людську долю і людське щастя. Здоровий жебрак щасливіший, як хворобливий володар-король.

Спокійна і життєрадісна вдача, ясний і проникливий розум, поміркова і гнучка воля та нестурбована совість, — особисті переваги, яких жадні титули та багатства не заступлять.

Одуховлену людину, навіть у виключній самоті, вистачально розважають думки і гра уяви.

Для нашого щастя особистість перша і найсуттєвіша вартість. Тільки моральний характер людини не дається тому, що проминальне і відносне.

Навіть сотня дурнів не зрівноважить вартості одної розумної людини.

На світі існують тільки дві крайності в людському існуванні — самота і пересічність.

Не варто сподіватися забагато добра від світу матеріяльну, а те, що може один з нас зробити для другого — дуже обмежене.

Те, що найвидатніше і найдосконаліше, кожний із нас мусить здобути сам для себе.

Особисте щастя належить до тих, що самі для себе вистачальні.

Доля жорстока, а людське існування жалюгідне.

У цьому світі той, хто собою багатий, неначе привітна, гепла і осяйна святвечірня хатина перед снігів і льоду грудневої ночі. Ось чому видатна і талановита, а зокрема щедро одуховлена особистість найщасливіша істота на світі.

Велика глупота віддати те, що належить тільки нашій вдачі, за щось нам чуже.

Кожний індивід, вільний від обов'язкових зайнять, шукає собі зайняття за власним смаком — круглі або шахи, полювання або малярство, верхогони або музику, карти або поезію, геральдику або філософію.

Тільки, що для тих, хто не відчуває ані краси, ані явищ мистецтва, навіть якщо нагромадив їх багато, це однаково, що юні гетери для знемощілих старців.

Для того, хто рішений слід своєї особистості закарбувати на людській расі, щастя і нещастя визначають рівень його творчості, а все інше для нього малозначне. Тому духовно незалежні творчі особистості за всіх часів так цінували творчу свободу.

Понаднормальний інтелект — вийняток природи. На жаль, видатні духовні обдарування осамітнюють людину і багато такого, з чого користують інші, для них не має значення.

Філістера характеризують тривіальна і сурова повага, що майже тваринне. Нічому він не радий, ніщо його не хвилює, не збуджує бажання бути в чомусь співучасником. Чуттєві забаганки швидко кінчаються, і товариство філістерів завмирає в полоні нудьги. Залишається ще хіба легковажна пустота погоні за багатствами, рангами, владолюбством, щоб, перемігши інших, опинитися серед емінентів і сяя-

ти їхнім близком. З цих особливостей філістера, тому, що в нього немає зовсім духовних потреб, тільки фізичкі, його ставлення до інших байдуже. Йому взагалі не залежить на тому, чи в тих, на кому йому залежить, існують якісь духові зацікавлення, бо навіть, якщо їх існують, для нього вони не мають жадного значення.

(Пер, з німецького В. Гаврилюк)

БІБЛІОГРАФІЧНІ ЗАПИСКИ

Д-р Олександр Соколишин,
старший бібліотекар БПБ

ЕКОНОМІЧНО-ГРОМАДСЬКИЙ ВІСНИК Товариства Українських Купців, Промисловців і Професіоналістів в Чікаго. Неперіодичне видання. Випуск I, 1975, 104 стор., тираж 2000 прим. 29 цм.

Заходом редакційної колегії в складі д-ра Мих. Біди, д-ра Романа Кобилецького та мгра Володимира Нечая Товариство Українських Купців, Промисловців і Професіоналістів у Чікаго видало цей збірник з багатою документацією українського економічного життя цього великого індустріального міста. Випущено його напередодні відзначення 200-річчя незалежності Америки та 100-річчя поселення українців у цій країні.

Зміст „Вісника” складається із слова голови Т-ва Мик. Сенчишина про українські підприємства в Чікаго до 50-их рр., д-ра Семена Кочія про економічне відродження українського народу, мгра Ів. Боднарука, двох статей д-ра Мих. Біди про нові українські підприємства та Товариство УКПП в Чікаго, чотирьох статей мгра Вас. Іващенка про реклами, про перше товариство українських підприємців, кредитівку „Самопоміч”, про громадський аспект українських фінансових установ Романа Кобилецького, про „Самодопомогу” д-ра Петра Вигінного, про першу українську асекураційну агенцію Надії Горб, двох статей Р. К. про Лігу Американців Українського Походження в Чікаго.

Є там згадки і фотографії Українського Павільйону на Світовій Виставці в Чікаго в 1933 р., фотографії домів СУМА з короткими їх історіями, про Пластову Станицю, ОДУМ, про Українсько-Американське Спортивне Т-во „Леви”, Дім Відділів УНС, про Український Національний Музей та Український Бібліографічно-Довідковий Центр д-ра Р. Вереса. Ів. Малюк пише про відпочинковий осередок у Віскансин Делсі, адв. Борис Антонович — про адміністрацію малих підприємств, мгр Мирон Примак — про проблеми старих людей. Подано також реєстр українських церков, суспільно-громадських, політичних і професійних організацій Чікага, список членів УЛТПА — Відділ Ілліной, вете-

ринарних лікарів, українських радіопередач й на закінчення ряд оголошень.

ДО ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ТЯГЛОСТИ І ПЕРЕСМНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ДЕРЖАВ. Під редакцією д-ра Богдана Дзеровича. Нью Йорк, Товариство Українських Правників у ЗСА, 1976 р. 11 стор., факсим., 23 цм.

У зв'язку з появою в Енциклопедії Українознавства в томі 4-ім, стор. 1571-1573, статті Вас. Маркуся і пок. Б. Галайчука про міжнародно-правний статус України, в якій автори твердять, що УССР має право тягlosti i пересмности Української Держави з 1917-1921 рр., тобто часів УНР, виступило Т-во Українських Правників Америки, бо всім відомо, що УССР — це московська форма „держави”, насадженої московськими багнетами. В. Маркуся і Б. Галайчука підтримало лише 7 членів Т-ва, а відкинули тезу ЕУ 115 членів. Аргументація в запереченні тези ЕУ є поважним вкладом в українську державно-правничу публіцистику і в опрацюванні її взяла участь редакційна колегія „Правничого Вісника” в складі д-ра Б. Дзеровича, д-ра Ів. Новосівського, д-ра Яр. Падоха, д-ра Вол. Савчака та д-ра Ол. Соколишина. Це видання вийшло коштом д-ра Богдана Дзеровича, почесного голови ТУП у ЗСА.

Д-р Максим Бойко: БІБЛІОГРАФІЯ ТРИДЦЯТИРІЧЧЯ МОГО (з причинками). Товариство „Волинь” в Торонто. Блюмінгтон, Індія, 1977. 263 стор. ілюстр., факсим. репрод. 28 цм. (Осередок Бібліографії Волині, Праці ч. 12). Видана у 200-річчя Америки й присвячена Волині.

Чергова праця бібліографа Волині д-ра Максима Бойка має дванадцять розділів з додатком. Перший розділ „Волиніяна Осередку Бібліографії в Блюмінгтоні” охоплює короткий вступ та рецензії на ту працю, вміщені на сторінках нашої преси і журналів. Бібліографія джерел історії Волині — описовий довідник до 1900 ; Бібліографія періодики Волині ; Економічні та соціальні питання в історії Волині ; Історично-бібліографічний нарис друкарства Волині, 1578-1830 ; Острозький літописний пам'ятник ; Бібліографічний довідник поселен Волині ; Волиніяна — Матеріали до бібліографії ; Бібліографія церковного життя Волині ; Степана Радіона біо-бібліографічний огляд ; „Бібліографічний огляд збройної боротьби Волині” та Бібліографія тридцятиріччя мого .

Другий розділ обіймає бібліографічні статті; 20 українською та 4 англійською мовами, вміщені автором по різних часописах і журналах. Розділ „Книгодрукування” містить репродукції й матеріали про українського першодрукаря Івана Федоровича. Розділ „Бібліотекознавства” охоплює 16 статей. Розділ „З тихої Волинської Сторони” обіймає 15 статей. Розділ „На теми буднів” обіймає 22 статті. Останні два розділи — „Фейлетони” і „Мої видумки

та придумки". В кінці подана хронологія друкованих видань в рр. 1947-1976, разом біля 154 назви. Закінчується післясловом, англомовним коротким оглядом та додатками.

DIRECTORY OF UKRAINIAN PUBLISHING HOUSES, PERIODICALS, BOOKSTORES, LIBRARIES AND LIBRARY COLLECTIONS OF UKRAINICA IN DIASPORA, by Dr. ROMAN WERES. Chicago, Ukrainian Bibliographical-Reference Center, 1976. 56 р. 28cm. (Ukrainian Reference Series, № 2). (Bibliographical note by Dr. Aleksander SOKOLYSHYN — Senior librarian Brooklyn Public Library).

На основі запитника автор позибирав інформації про українські видавництва, книгарні, книгозбірні та періодичні видання. Це видання має служити показником для англомовних бібліотек в їх виборі літератури про Україну. Розпочинається воно списком українських видавництв в Америці, Канаді, Південній Америці і Європі з їх точними адресами. На жаль, деякі видавництва, як от СУМА в Бельгії, поминено. Періодичні видання подано в алфавітному порядку з поясненням, як часто і де вони появляються. Автор додержується транслітерації Бібліотеки Конгресу ЗСА. Наведено також список українських книгарень та книгозбірень у вільному світі із заподанням їх адрес. Не включено в список нью-йоркської книгозбірні „Самопомочі", яка начислює понад 1800 томів, бібліотеки при ГУ ООЧСУ та СУМА в Нью Йорку.

АНАЛИ СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ЛЕМКІВ, ч. 2, 1975. Видавець проф. Іван Гвозда. Каміллюс, Н. Й., Світова Федерація Лемків, 270 стор.

Видання про лемків і Лемківщину, частину української етнічної території, проти волі її народу прилученої Москвою до Польщі. Українською, англійською й польською мовами вміщено вибрани статті, матеріали й документи в обороні Лемківщини із бібліографією. Є там передрук праці д-ра Волод. Душника про знищення на лінії Керзона, Евсеєва „політика співпраці" — українсько-польський договір евакуації з 1944 р., статті Ів. Гвозди, Б. Чайківського й інших.

ІЗРАЇЛЬ НА МЕЖІ ЕКОНОМІЧНОЇ КАТАСТРОФИ

„Сіоністи направду перевернули жидівську історію з голови на ноги. Протягом 2000 років жидам заборонили набувати землю у власність та служити при війську, і вони творили чудеса як банкіри й торгівці. Тепер ми маємо жидівську державу. Її армія одна з найкращих у світі, розвиток агрисультури і технології надзвичайній, а економіка — на краю катастрофи".

Це поширене в Ізраїлі парадоксальне ствердження відповідає правді. Рівень інфляції протягом 1976 р. досягнув 42%, заборгованість — 10.7 мільярда доларів — сума, що майже дорівнює загальній національній продукції. Тим часом національна продукція зросла за останній рік лише на 2.8%. Безробіття, що ледве сягало 3%, піднеслося до 5%. Не диво, що економіка є центральною проблемою у весняних виборах, що змусила зрезигнувати прем'єра Раубіна.

Ізраїльське економічне трясовиння знає ще гірші часи. В 1949 р. імпорт країни, якій сповинився щойно один рік існування, імпортувала в дев'ять разів більше, як експортувала. Після того країну напомповано понад 20-ма мільярдами закордонного капіталу здебільшого в формі пожертв жидівських організацій в Америці, репарацій із Західної Німеччини і американської допомоги. Національна продукція відразу зросла, майже досягнувши рівня єгипетської, дарма, що населення Ізраїлю в десять разів менше від населення Єгипту.

Закупи зброї закордоном зросли до 6 мільярдів доларів, спричинивши дефіцит у торгівлі в 1975 р. на понад 4 мільярди. Внаслідок цього рівень інфляції піднісся „до стратосфери".

Тим часом уряд відкидає більшість засобів, з допомогою яких можна було б зредукувати інфляцію. Ізраїльські лідери даремно вимагають витрат на збросиня, які в 1976 р. поглинули 42% з 12-мільярдового бюджету. Гістадрут, ізраїльська всесильна робітнича федерація рішуче виступає проти контролі платень. Робітники страйкують проти високих цін.

„Нікого в Ізраїлі не звільняють з роботи, — кажуть ізраїльтяни, бо жидівська держава — притулок для всіх жидів". Внаслідок цього, особливо в галузі публічної обслуги (266.000 затруднених!) продуктивність надзвичайно низька.

У 1968 р. пересічна родина в Ізраїлі витрачала 910 ізраїльських фунтів (242 долари) місячно. В 1975 р. ця сума зросла внаслідок інфляції до 3870 фунтів (630 доларів). Ізраїльський громадян, який заробляє річно понад 13.500 доларів, оподатковується пересічно на

63%, що ще більше підсилює інфляцію і змушує жidів тікати з Ізраїлю.

Проте, на своє сільське господарство населенню Ізраїлю нарікти не приходиться. Странно культивована частина Негевської пустелі майже повністю забезпечує крайні харчами і виходить на перше місце в Західній Європі як експортер овочів. Крім того Ізраїль вивозить всякого роду металеві вироби і навіть літаки.

Президент Тель-Авівського університету Хайм Бен Шахар заявив, що лише рішучий уряд, який зуміє протистояти політичній пресії окремих груп і обмежить витрати на оборону, може забезпечити дальше зростання й зміцнення Ізраїлю.

ХТО ПЕРШИЙ КІНЕ КАМІНЬ?

Читаємо в газетах і слухаємо через радіо про крадіжки, грабежі, убивства доконувані молоддю...

Похитусмо головами, зідхасмо і кажемо: „Ох, ця молода генерація — і коло воно все це скінчиться?”

Але ми мусимо завжди пам'ятати, що все це вина не тільки молоді, що у великій мірі винні ми, старша генерація.

Чи не ми промощаємо молоді дорогу до злочинності?

Забагато грошей, забагато вільного часу, забагато кінофільмів і книжок, які розкладають душі молодих людей.

Забагато волі мають діти, блукаючи по вулицях у той час, як іхні батьки сидять вдома або розважають деінде.

Діти не виготовляють кінофільмів, вони не пишуть книжок, насичених сексом та злочинами.

Діти не продукують трунків, вони не ходять до барів, не схвалюють законів і не продають авт.

Вони не поширяють наркотиків, які нищать мозок — все це роблять старші люди жадібні грошей.

Молоді злочинці. О, як ми засуджуємо іхні гріхи і тавруємо їх за ці гріхи!

Спаситель казав: „Хто з-поміж нас кіне перший на них камінь?”

У дуже, дуже багатьох випадках за гріхи дітей мусять відповідати іхні батьки.

Словник

НЕБЕСНІ ФЕНОМЕНИ — UFO

Визначний радіокоментатор Волтер Кронкайт глибоко переконаний в існуванні так званих „літаючих тарілок” (UFO) на основі секретних інформацій, що їх подали йому деякі космологи і високі державні урядовці. В інтерв’ю з кореспондентом „Нешенел Інквасер” Кронкайт заявив:

— Десятки свідків спостерігали дивовижний літальний апарат, який з досі незнаною неймовірною швидкістю кружляв над територією для випробування ракет.

— Залога „Аполло XI” під час лету на Місяць обserувала циліндричної форми об’єкт.

— „Літаючу тарілку” бачив астронавт Джеймс МекДівітт, коли облітав довкола землі в своїй кабіні „Джеміні”.

— Офіційні звідомлення Команди Повітряних Сил подають звіти про сотки UFO, які не можна пояснити як природні феномени.

„Один з найбільш неймовірних випадків, — заявив Кронкайт, — мав місце над островом Андромосом. Про цей випадок розповіла мені авторитетна особа, якій я абсолютно вірю. В середині 1960-их років мали провести випробування ракет у районі Карібського моря в присутності численних високих урядовців. Радаровий оператор раптом завважив, що нічне темне небо засяяло зеленим світлом. Він вибіг надвір і побачив угорі велике циліндричної форми тіло. Собака, який був при ньому, з гавком почав підскукувати, і тоді зелений промінь звернувся на нього, і він миттю, ніби заморожений, завис на кілька секунд у повітрі. Зелений промінь зник, і собака упав на землю. Радаровий оператор скопив фотоапарат, щоб зафільмувати дивовижний об’єкт, але він, зробивши крутий віраж, зник. Цей фільм у радарового оператора сконфіскували, а собаку забрали, побоюючись радіофікації. Морським припливом прибило до берега багато мертвих риб.

Всі подібного роду випадки — а їх зареєстровано чимало — тримається в абсолютному секреті.

Космонавт Армстронг також спостерігав циліндричний об’єкт, коли обертається в своїй кабіні довкола Місяця. Цей об’єкт він хотів зфотографувати, але не встиг з огляду на його надзвичайну швидкість. Зфотографовані МекДівіттом літаючі об’єкти передав він до Густону, і після того ніколи проявленіх фотографій йому не показували.

„Я знаю, — заявив Кронкайт, — що коли Команда Повітряних Сил недавно передала серію десекласифікованих рапортів про UFO до Національного Архіву, з-поміж них було понад 700, які не можна пояснити природними причинами”.

Серед осіб на найвищих посадах є такі, які вірять у „літаючі тарілки”. До них належить, зокрема, сенатор Беррі Голдвотер, емеритований генерал-майор Повітряних Сил. В 1966 році, коли дотеперішній президент ЗСА Форд був членом Палати Представників, він вимагав провести докладну інвестигацію в справі UFO, які появлялись над „його” стейтом Мічігеном.

Новий президент Картер також вірить в існування UFO, бо бачив їх на власні очі. Ще перед президентськими виборами він заявив, що, якщо стане президентом ЗСА, то накаже зібрати всі інформації про UFO, щоб з’ясувати ці феномени.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВА СПЛІКА

“ПЕВНІСТЬ” У ЧІКАГО

платить найвищу дивіденду від ощадностей, а саме:

- 5 $\frac{1}{4}$ % від біжучих щадничих конт.,
- 6 $\frac{1}{4}$ %, 6 $\frac{1}{2}$ %, 6 $\frac{3}{4}$ %, 7%, 7 $\frac{1}{2}$ % та 7 $\frac{3}{4}$ % від СЕРТИФІКАТІВ, залежно від суми та часу, на який вкладається.

Передчасний вибір, чи ліквідація Сертифікату підлягає відповідним обтягненням.

- Кожне ЩАДНИЧЕ КОНТО є забезпечене ФЕДЕРАЛЬНОЮ УРЯДОВОЮ АГЕНЦІЄЮ ФСПЛІК — до суми 40.000 доларів.
- Бажаєте купити дім, господарство (фарму), чи площу, зверніться до СПЛІКИ за позикою (мортгеджом), яку одержите на дуже догідних умовах! КОРИСТАЙТЕ З УСЛУГ, ЯКІ ДАЄ СПЛІКА „ПЕВНІСТЬ”:
 - ОСОБИСТІ ЧЕКИ (ЧЕКОВІ КОНТА) т. зв. „НОВ АКОУНТС”.
 - ПЕНСІЙНІ КОНТА — IPA та KIO — на яких зложені гроші відтаягаються від прибуткового податку.
 - ЩАДНИЧІ КОНТА „РІЗДВЯНИЙ КЛЮБ” вже від 1.00 дол.
 - ВОГНЕТРИВАЛІ ДЕПОЗИТОВІ СКРИНЬКИ.
 - ГРОШЕВІ ПЕРЕКАЗИ — ПОДОРОЖНІ ЧЕКИ.
 - ПЛАЧЕННЯ МІСЬКИХ РАХУНКІВ за воду, газ, електрику та телефон.
 - БЕЗПЛАТНЕ НОТАРІАЛЬНЕ ЗАВІРЕННЯ ДОКУМЕНТІВ.

За ІНФОРМАЦІЯМИ та ПОРАДАМИ у всіх ФІНАНСОВИХ СПРАВАХ просимо звертатися особисто, або телефонічно з довір'ям!

Години праці:

Понеділок: 9 — 3 по пол.
Вівторок: 9 — 3 та 6 — 8 веч.
Середа: закрито

Четвер: 9 — 3 по пол.
П'ятниця: 11 — 3 веч.
Субота: 9 — 1 опівдні

932-936 N. WESTERN AVENUE, CHICAGO, ILL. 60622 tel. (312) 772-4500
SECURITY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
“БУДУЧНІСТЬ”
У ДЕТРОІТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСОТКОВІ ПОЗИКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІІ, ШПІТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНИ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАЦІЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5 $\frac{1}{4}$ % ДИВІДЕНДИ.

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.

Ощадності забезпеченні до всякої висоти.

FUTURE CREDIT UNION OF DETROIT

4641 Martin Ave. 3011 Caniff
Detroit, Mi. 48210 Hamtramck, Mi. 48212
Tel.: 843-5411

ФЕДЕРАЛЬНА
КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА СУМА
В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ, СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ, УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВІШІЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ.

ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечене.

Приймає ощадності і платить 5 $\frac{1}{2}$ % дивіденди.

Безплатне забезпечення ощадностей.

Безплатне життєве забезпечення до 2,000 дол.

Адреса:
SUMA (YONKERS)
FEDERAL CREDIT UNION
301 Palisade Ave. Yonkers, N. Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

ПСИХІЧНА ВІЙНА В РОДЕЗІЇ

У кривавій боротьбі проти контролюваного білими уряду в Родезії терористи вживають „секретної зброї” — психічну війну.

Представники родезійського уряду заявляють, що провідники повстанції „мобілізують” душі померлих, які заохочують забобонних тубільців для боротьбу проти білих. Згідно з віруваннями африканців всякі добрі й злі діла контролюються духами. Африканці постійно радяться з духами через медіумів — чаклунів, як вони мусять діяти в різних ситуаціях.

Капітан родезійської армії Сінтон Тейлор, що брав участь у боях на кордоні Родезії і Мозамбіку заявив: „Ніхто в світі не уявляє собі, що ми мусимо боротися на два фронти — проти повстанців і душ їхніх предків. На одному фронті ми стріляємо і убиваємо ворогів, а на другому зустрічаємо невидимого противника, якого не разить наші кулі і гранати. Тубільські провідники запевняють повстанців, що наші кулі при зустрічі з душами померлих обертаються на воду. Вони мають на повстанців величезний вплив”.

Африканські чаклуни, що переховуються в джунглях, закликають місцеве населення підтримувати терористів, щоб повалити родезійський уряд і вигнати з країни білих, бо цього хочуть „боги” і душі померлих.

Панько Незабудько

ПОЛІТИЧНА ПОШЕСТЬ

(Фейлетон)

Живемо в часах, так би мовити, великого прогресу в усіх ділянках людського життя. Людина вже не то, що на літаку „доскочила” вище хмар і облетіла світ кругом, але й на ракеті Місяця досягнула, а робот її і Марса вже досліджує; загнуздала цілий ряд страшних недуг, які раніше масово косили людство; продовжила собі життя; неходить ногами, а їздить автомашиною, працює менше й легше, заробляє більше й більше витрачає, єсть краще, спить краще (насонні ліки), має краще соціальне забезпечення і т. д.

В унісон із загальним поступом прогресу також і всяка біда вмощується щораз більше на плечі людини. Ось, візьмімо, наприклад, різні недуги. Хто їх раніше знав? Хіба лікар. Захворіла людина „на голову” чи „на живіт” і полетіла на той світ. І на тому крапка. А тепер назбиралось стільки всіх недуг, що без енциклопедії й не берись їх розпізнавати. Вже тих „гарячробів” є зо два десятка сортів, а „кансерів”, мабуть, ще й більше. Навіть така непомітна у нас колись

гріпа, що на неї мало-хто зважав, стала проблемою, що без застриків не обійтися. І не одна, а більше гатунків її розвелось тепер: „гонг-конг флю”, „свиняче флю”. А в Філадельфії якась нова недуга об'явилася, що її звуть „легіонерка”. І звідки це лихо так прогресує на наші бідні й так голови? Чи часом не з лабораторії „нейпередовішої країни перемігшого соціалізму”? Все можливе. Можливе й те, що, коли американці страшенно зайняті Місяцем, Марсом чи якоюсь іншою Венерою, советські „спутники”, „лунікі”, „востоки”, „салюти” практикуються в космічних просторах у байбутній бактеріологічній війні.

Але куди небезпечніша від тих пошестей є пошесьть політична. Бере вона свій первопочаток та кож з „країни найбільшої демократії” і близка вично поширюється у світі. Найбільше на неї хворіють політики, професори, великі бизнесмени і навіть гієрархи християнських Церков.

Колись, коли Францію відвідував був червоний московський бодхіхан Нікіта Перший, президент Франції де Голль, наслідуючи московську практику, запроторив був усіх діяльних українців з Франції на Корсику, мовляв, щоб не турбували советського московського імператора.

А ось, у Канаді, в наші дні, прем'єр Трудо так захопився „соціалістичним” способом пошанування вільної думки, що завів на большевицький лад цензуру на радіопересилання „Голосу Канади”, щоб не дразнити партнера по детанту.

Прем'єр „демократичної” Індії прямує до диктатури, і на большевицький лад розправляється з опозицією. І ще жінка до того, яка з своєї природи не повинна бути більше жорстокою від мужчини.

Вельми заразлива ця політична пошесьть і, на превеликий жаль, людство ще не знайшло проти неї радикальних ліків.

“VISNYK” — “THE HERALD”

Published by Organization for Defence of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August, when bimonthly
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003.